

Nr 177.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m.; given Stockholms slott den 25 februari 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt under punkterna 1:o—12:o.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning vissa ärenden angående försäljning av mark från kronoegendomar m. m., vilka ärenden synts höra föranleda framställning till riksdagen, samt anför härom följande.

1:o.

Bredsättra nr 3 i Stockholms län.

Kronoegendomen 1 ¹/₈ mantal Bredsättra nr 3 i Roslagsbro socken av Stockholms län är utarrenderad för tiden den 14 mars 1931—den 14 mars 1946 i två lotter, huvudgården och Norrortorp, mot en årlig arrendeavgäld för huvudgården av 1,925 kronor och för Norrortorp av 420 kronor.

Sedan arrendatorn av huvudgårdsslotten, Fritz Strömberg, hos domänstyrelsen anhållit att få förvärva sin arrendelott med tillägg av erforderlig skogs-

Bihang till riksdagens protokoll 1938. 1 saml. Nr 177.

mark och arrendatorn av Norrtorp, Sven Karlsson, jämväl hos styrelsen anmält sig önska inköpa den av honom arrenderade lotten har, på domänstyrelsens föranstaltande, uppskattningsförrättning hållits den 5 november 1935. Av det vid förrättningen förda protokollet med tillhörande handlingar, däribland en över egendomen år 1924 av distriktslantmätaren John Svärdson upprättad karta med beskrivning, inhämtas följande.

Egendomen, belägen invid norra sidan av sjön Ösmaren vid allmänna vägen Norrtälje—Väddö och på ett avstånd av 19 kilometer från Norrtälje stad, innehåller i ett sammanhängande skifte en areal av 258.7300 hektar, därav 61.1520 hektar tomt och åker, 10.8190 hektar äng, 163.9660 hektar avrösningsjord och 22.7930 hektar vattentäckt område (huvudsakligen vatten i den inom egendomens område delvis belägna Bredsjön).

Den huvudgårdsarrendet tillhörande åkern består av dels dyjord, dels sandjord. Ett område om cirka 8 hektar utgöres av lerjord. Åkern å Norrtorpslotten består till övervägande del av dyjord. Ängen, belägen invid sjön Ösmarens strand, är vattensjuk. Bete förefinnes å vissa delar av utmarken. Skogsmarken är av god beskaffenhet.

Å egendomen finnas, förutom det som särskild arrendelott upptagna torpet Norrtorp, de i huvudgårdsarrendet ingående torpen Källtorp och Nytorp. Samtliga torp äro bebyggda med kronan tillhöriga hus. Fisket i sjön Ösmaren och i Bredsjön är oskiftat och av ringa värde.

Kronans hus såväl å huvudgården som å torpen Källtorp och Nytorp äro i medelgott eller knappt medelgott skick. Husen å Norrtorp äro dåliga med undantag för ladugården, som är nybyggd och i gott stånd. Mangårdsbyggnad och fähus vid huvudgården tarva ombyggnad. Boningshusen å Källtorp och Nytorp äro gamla och motsvara icke nutida fordringar. Å ekonomibyggnaderna vid nämnda torp erfordras avsevärda förstärknings- och förbättringsarbeten.

Egendomens taxeringsvärde är 61,900 kronor, därav för huvudgårdslotten 50,500 kronor, i vilket sistnämnda belopp ingår skogsvärde med 12,400 kronor, och för arrendelotten Norrtorp 11,400 kronor, uteslutande jordbruksvärde.

Uppskattningsnämnden har, under framhållande av att egendomen måste anses såsom en för orten knappast medelgod jordbruksgård med dålig arrondering av åkern samt att byggnadsbeståndet tarvade betydande förbättringar, uttalat sig för en försäljning av egendomen, därvid dock viss del av skogsmarken borde bibehållas i kronans ägo. Nämnden har till följd därav förordat egendomens uppdelning i fem, å förenämnda av Svärdson upprättade karta med röda strecklinjer inlagda och med litt. A—E betecknade lotter, av vilka lotterna litt. A—D borde försälas och lotten litt. E bibehållas i kronans ägo.

Försäljningslotternas arealer och saluvärden framginge av följande tabell.

Salulott	Areal i hektar				Saluvärde	
	åker och tomt	äng	avrösningsjord	summa	summa kronor	därav för skog och skogsmark kronor
Litt. A huvudgården	35.1500	2.7000	62.3000	100.1500	46,000	23,900
Litt. B Norrtorp	13.2000	0.1000	22.0000	35.3000	19,610	9,700
Litt. C Källtorp	4.5250	0.4100	13.1150	18.0500	6,900	3,200
Litt. D Nytorp	3.8200	—	14.2300	18.0500	6,350	3,300

Samtliga värderingar vore verkställda under förutsättning att lotterna komme att försäljas i det skick, vari de jämlikt gällande arrendekontrakt skulle av vederbörande arrendatorer överlämnas. Nämnden har icke funnit anledning föreslå bestämmelser om särskilda villkor beträffande lotternas användning eller om återköpsrätt för kronan.

Lotten litt. A borde hembjudas arrendatorn Strömberg, vilken sedan den 14 mars 1912 arrenderat egendomen och därunder väl hävdad densamma. Strömberg hade förklarat sig villig att till det åsatta saluvärdet förvärva huvudgårdslotten.

Lotten litt. B eller Norrtorp borde hembjudas dess arrendator, Sven Karlsson. På grund av att denne vore berättigad till viss ersättning för utförda byggnadsarbeten borde saluvärdet nedsättas till 18,600 kronor. Karlsson hade emellertid förklarat sig icke vilja erlægga nu angivna köpeskilling för lotten.

Lotten litt. C eller Källtorp borde hembjudas O. V. Peyron, som sedan år 1920 brukat torpet. Peyron hade förklarat sig villig att förvärva lotten till det åsatta saluvärdet.

Lotten litt. D eller Nytorp borde hembjudas torpets brukare F. O. Malmkvist, som innehaft torpet från den 14 mars 1930. Han hade väl hävdad detsamma och nedlagt kostnader för torpets förbättring. Malmkvist hade godkänt saluvärdet.

Överjägmästaren har icke haft något att erinra emot försäljning av lotterna litt. A, C och D. Vad anginge lotten litt. B förordade överjägmästaren, då vederbörande arrendator ej ansåge sig kunna förvärva lotten till det av nämnden föreslagna värdet och då någon reducering av virkeskapitalet för underlättande av försäljningen icke kunnat ifrågasättas, en minskning av lottens areal.

Överlantmätaren har förklarat, att hinder icke föreläge mot avstyckning av föreslagna försäljningslotter. I försäljningsbeslutet borde dock, med hänsyn till ett pågående skifte av för Bredsättra by samfällt fiske, vatten och grund, intagas bestämmelser rörande fördelning av stamhemmanet tillkommande fiskevatten, förslagsvis så, att vardera av lotterna litt. B och E tilldelades de vattenområden, som vid nämnda laga skifte komme att utläggas för Bredsättra 3⁴ i Bredsjön, lotterna litt. C och D de vattenområden, som komme att utläggas utanför deras stränder i sjön Ösmaren, och slutligen lotten litt. A allt övrigt stamfastigheten tillkommande vattenområde i sistberörda sjö. Lotterna borde även tilldelas delaktighet i samfällda områden, vägar, diken och dylikt, som undantagits för samfällt behov för Bredsättra by.

Med skrivelse den 8 februari 1938 har *domänstyrelsen* överlämnat ärendet till Kungl. Maj:t samt därvid anfört följande.

Styrelsen biträdde förslaget, i vad detsamma avsåge försäljning av lotterna litt. A, C och D. Beträffande försäljning av lotten litt. B eller Norrtorp ansåge styrelsen, att därmed borde tillsvidare anstå; styrelsen hade nämligen för avsikt att vidtaga vissa jämkningar i fråga om lottens areal och gränser för underlättande av lottens försäljning till arrendatorn.

Ehuru arrendatorn Strömberg vore hembudsberättigad vid försäljning av lotten litt. A, syntes dock, vid det förhållande att försäljningen skedde under löpande arrendeperiod, lotten böra avyttras direkt till Strömberg. Endast under förutsättning att försäljning av huvudgårdslotten komme till stånd borde försäljning ske av lotterna litt. C och D.

Jag har icke något att erinra mot domänstyrelsens förslag till disposition av ifrågavarande kronoegendom. Med hänsyn till storleken av det nu ut-

*Departements-
chefen.*

gående arrendet för huvudgårdsslotten torde riksdagens medverkan i försäljningsbeslutet vara erforderlig. På grund därav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoegendomen $1\frac{1}{8}$ mantal Bredsättra nr 3 i Roslagsbro socken av Stockhoms län förberörda med litt. A, C och D betecknade lotter må försäljas,

lotten litt. A med en areal av 100.1500 hektar och ett saluvärde av 46,000 kronor till Fritz Strömberg med tillträde räknat från den 14 mars 1938, därvid om lotten gällande arrendekontrakt skall upphöra att gälla,

samt, under förutsättning att nämnda försäljning kommer till stånd, jämväl *lotterna litt. C och D*, var och en med en areal av 18.0500 hektar och med saluvärden för litt. C av 6,900 kronor och för litt. D av 6,350 kronor, enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för O. V. Peyron till lotten litt. C och för F. O. Malmkvist till lotten litt. D;

skolande vid försäljningarna i övrigt iakttagas,

beträffande samtliga lotter, att lotterna försäljas i det skick, vari de vid tillträdet befinna sig, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningarna, att förbehåll göres för de jämkningar i lotternas gränser och arealer, som vid vederbörlig lantmåteriförrättning kunna befinnas erforderliga, att i försäljningarna ingå utanför lotterna liggande vatten och grund jämte därå varande fisken i sjön Ösmaren, att lotterna tilldelas delaktighet i de samfälliga områden, vägar, diken och dylikt, som undantagits för samfällt behov vid laga skifte den 2 augusti 1841 å Bredsättra by, samt att innehavare av över lotterna med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att hava ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur,

beträffande huvudgårdsslotten, att samtliga kronan och arrendatorn tillkommande, på arrendekontrakt grundade rättsanspråk gentemot varandra med undantag av anspråk på eventuellt oguldna arrendeavgifter och skatter i och genom försäljningen skola anses vara reglerade, att köpeskillingen erlægges enligt stadgandena i §§ 21 och 22 A i förenämnda förordning, samt att i övrigt bestämmelserna i sam-

ma förordning skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse, ävensom

beträffande lotten litt. D, att lotten litt. C förbehålles rätt till väg över lotten.

2:o.

Bodarne nr 1 i Uppsala län.

Kronoegendomen 1 $\frac{1}{4}$ mantal Bodarne nr 1 i Häggeby socken av Uppsala län är av domänstyrelsen genom kontrakt den 19 juni 1935 mot en årlig avgäld, vilken utgår dels i naturapersedlar med 14 hektoliter vete, 15 hektoliter blandsäd (hälften korn och hälften havre) samt 167 kilogram smör, att lösas med penningar enligt markegångspris, dels med 630 kronor, utarrenderad från den 14 mars 1936 till den 14 mars 1956 åt Nils Erik Norrman. Sedan Norrman hos domänstyrelsen anhållit att under löpande arrendeperiod få inköpa egendomen, har på styrelsens föranstaltande uppskattningsförrättning hållits å egendomen den 6 oktober 1937.

Av det vid förrättningen förda protokollet jämte övriga ärendet tillhörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren M. Mörtzell år 1913 över egendomen upprättad karta med beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är förlagd i två skiften, hemskiftet och utskiftet Holmen, vilka äro belägna på var sin sida av segelleden Stockholm—Uppsala i Mälaren, ligger på ett avstånd av 13 kilometer från Bålsta järnvägsstation samt innehåller en areal av 67.4100 hektar, därav 29.2820 hektar tomt och åker, 3.5170 hektar äng, 34.0700 hektar avrösningsjord och 0,5410 hektar impediment.

Åkern utgöres huvudsakligen av godartad lerjord. Den mellan de å hemskiftet befintliga hagmarksområdena liggande åkern är dock grund och stenbunden. Ängen består till större delen av sidvallsäng. Den är av mindre god beskaffenhet och användes till bete. Skogsmarken är god. Skogen, bestående av dels tall och dels gran, är i fråga om granbeståndet delvis angripen av röta. Å utskiftet ligger torpet Bodaholm, bebyggt med kronan tillhöriga hus. Torpet brukas under huvudgården. Egendomen har del i Håbo härrads allmänning. Kronans å egendomen varande hus äro i medelgott till dåligt skick.

Egendomen har ett taxeringsvärde av 22,600 kronor, därav 4,400 kronor för skog.

Egendomen har från den 19 juni 1936 innehafts på arrende av förenämnde Norrman. Dessförinnan har den arrenderats av Norrmans fader från år 1909 och av dödsboet efter fadern från 1926. Egendomen har sedan ett 70-tal år tillbaka skötts i sambruk med angränsande fastigheten Finstaholm, som tillhör Norrman.

Uppskattningsnämnden har föreslagit, att vid försäljning av egendomen arrendatorn Norrman måtte erhålla hembuds rätt enligt 9 § försäljningsförrordningen. Nämnden har åsatt egendomen ett saluvärde av 55,730 kronor, därav 24,130 kronor för inägor samt 31,600 kronor för skog och skogsmark. I sistnämnda belopp ingår dels tomtvärde å utskiftet med 15,880 kronor, dels

ock 2,000 kronor för kapitaliserat värde av utdelning från allmänningsdelaktigheten. Värderingen har verkställts under förutsättning att fastigheten överlåtes i befintligt skick. Nämnden har icke funnit anledning föreslå särskilda villkor rörande egendomens användning eller om återköpsrätt. Skulle emellertid föreskrifter härutinnan anses vara erforderliga, har nämnden förordat en nedsättning av köpeskillingen med tio procent.

Med skrivelse den 26 november 1937 har *domänstyrelsen* överlämnat ärendet till Kungl. Maj:t samt därvid anfört följande.

Styrelsen funne det för statsverket ekonomiskt fördelaktigt att försälja egendomen. Egendomens byggnader vore dåliga, särskilt ekonomibyggnaderna å huvudgården. Dessa senare torde inom en icke alltför avlägsen framtid tarva om- eller nybyggnad. Det egendomen åsatta saluvärdet funne styrelsen fullt godtagbart. Från egendomen hade emellertid under sommaren 1937 för avverkning och försäljning utstämplat cirka 960 kubikmeter virke med ett beräknat försäljningsvärde av 6,716 kronor, vilket virke icke medtagits i den gjorda uppskattningen. Då arrendatorn Norrman förklarat sig vilja inköpa egendomen endast under förutsättning, att den å egendomen befintliga skogen medföljde, ansåge styrelsen, som icke hade något att erinra häremot, att saluvärdet borde höjas till 62,450 kronor. För angivna pris borde egendomen försälas till Norrman. Denne hade även förklarat sig villig att erlägga nämnda belopp för egendomen.

Departements-
chefen.

Jag har icke något att erinra mot bifall till domänstyrelsens försäljningsförslag. Med hänsyn till den nu utgående arrendeavgäldens storlek synes riksdagens samtycke till försäljningen böra inhämtas. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen $1\frac{1}{4}$ mantal Bodarne nr 1 i Hågeby socken av Uppsala län må försälas till arrendatorn Nils Erik Norrman för en köpeskillning av 62,450 kronor samt under villkor i övrigt, att egendomen försäles med tillträdesrätt räknat från den 14 mars 1938, vid vilken tidpunkt det mellan Norrman och kronan upprättade arrendekontraktet skall upphöra, att egendomen försäles i det skick, vari densamma vid tillträdet befinner sig, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, att samtliga Norrman och kronan tillkommande, på gällande arrendekontrakt om egendomen grundade rättsanspråk gentemot varandra, med undantag av till äventyrs förefintliga anspråk på oguldna arrendeavgälder och skatter, i och genom försäljningen skola anses vara reglerade, att köpeskillingen erlägges på sätt föreskrives i §§ 21 och 22 A i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m., att i övrigt vid försäljningen av egendomen bestämmelserna i berörda förordning i tillämpliga delar skola lända till efterrättelse samt att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att hava lednin-

garna kvarstående och att nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom skada, som förorsakas å kreatur.

3:o.

Östra Kungsladugården i Nyköpings stad.

Den inom Nyköpings stad belägna kronoegendomen 1 mantal Östra Kungsladugården är för tiden 14 mars 1929—14 mars 1939 utarrenderad till Nyköpings stad mot en arrendeavgift, som för arrendeåret 14 mars 1938—14 mars 1939 utgör 5,723 kronor.

Sedan i anledning av den förestående arrendeledigheten från vederbörande domänintendent och hushållningssällskaps egnahemsnämnd införskaffats upplysningar angående egendomens lämplighet till upplåtelse i egnahems-lägenheter, har såväl egnahemsnämnden som domänintendenten föreslagit, att egendomen ånyo borde utarrenderas. Domänintendenten har emellertid ifrågasatt försäljning till Nyköpings stad av vissa planlagda, staden omedelbart angränsande områden av egendomen. I anslutning till vad sålunda förekommit har på domänstyrelsens föranstaltande uppskattningsförrättning hållits å egendomen den 14 september 1936. Av det vid förrättningen förda protokollet med tillhörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren Gustaf Willén år 1926 över egendomen upprättad karta, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som i norr gränsar till Nyköpings stads östra bebyggelse, i söder till Nyköpingsviken och i öster till Sjösaviken, innehåller i areal — sedan vissa fransålda områden undantagits — 191.17 hektar, varav 98.22 hektar tomt och åker, 1,060 hektar äng, 90.544 hektar avrösningsjord samt 1.346 hektar impediment.

Kronan tillhöriga byggnader å egendomen äro i regel i medelgott skick. Brandförsäkringsvärdet å byggnaderna utgör 130,200 kronor. Ett flertal byggnader och anläggningar å egendomen tillhöra arrendatorn. Egendomens taxeringsvärde utgör 139,900 kronor, varav 100,500 kronor jordbruksvärde. Jämlikt av domänstyrelsen lämnat tillstånd har Nyköpings stad medgivits rätt att som underarrendator å egendomen antaga Seth Boström, vilken för stadens räkning handhaft egendomens skötsel sedan år 1928. I samband med av domänstyrelsen lämnat tillstånd för staden att framdraga en avloppsledning över egendomen har styrelsen jämlikt beslut den 13 januari och den 25 maj 1934 förbehållit kronan rätt att utan ersättning i nämnda avloppsledning inkoppla erforderliga avloppsledningar från kronoegendomen.

Uppskattningsnämnden har framhållit, att egendomen måste anses såsom en medelgod jordbruksgård med goda avsättningsförhållanden. Åkern, som delvis vore lidande av vatten, hade dock mindre tillfredsställande arrondering. Byggnadsbeståndet å egendomen kunde i stort sett anses tillfredsställande. Nyköpings stad hade hos nämnden anmält sig som spekulant för inköp av ett åkerområde om cirka 13 hektar i västra hörnet av kronoegendomen. I anslutning härtill har nämnden, som ansett stadens framställning om rätt att för tomtändamål inköpa mark av egendomen böra till-

mötesgås, föreslagit, att egendomen borde disponeras i två med litt. A och B å kartan betecknade lotter. Lotten litt. B, som föreslagits böra försälas till Nyköpings stad, finnes å förenämnda karta angiven inom röd streckad linje och innehölle i areal 13.220 hektar. Med ett pris av 80 öre för kvadratmeter har lotten av nämnden saluvärderats till 105,760 kronor. Vid värderingen har nämnden förutsatt, att något förbehåll om återköpsrätt för kronan eller föreskrift rörande viss användning av lotten icke borde ifrågakomma vid försäljning av området.

Egendomen i övrigt eller lotten litt. A (huvudgårdslotten) har nämnden föreslagit böra bibehållas i kronans ägo för att ånyo utarrenderas under en 20-årsperiod.

Drätselkammaren i Nyköping har i enlighet med beslut av stadsfullmäktige den 28 oktober 1937 hemställt att med tillträdesrätt den 14 mars 1939 få förvärva omförmälda salulotten litt. B för den föreslagna köpeskillingen, 105,760 kronor.

Vederbörande *jägmästare* och *överjägmästare* ha icke haft något att erinra mot uppskattningsnämndens förslag till egendomens disposition.

Med skrivelse den 7 februari 1938 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning. Styrelsen har därvid anfört följande:

För egen del biträdde styrelsen uppskattningsnämndens förslag om försäljning till Nyköpings stad av salulotten litt. B. Det av nämnden föreslagna saluvärdet för lotten lämnade styrelsen utan erinran. För försäljningens genomförande torde riksdagens medverkan vara erforderlig.

I avbidan på genomförande av försäljningsförslaget hade domänstyrelsen för tillmötesgående av stadens behov att omedelbart erhålla lämpliga industritomter samt för vinnande av större överensstämmelse med föreliggande stadsplaneförslag lämnat sin medverkan till verkställande av två ägoutbyten å egendomen, därvid vid förrättningar enligt fastighetsbildningslagen domänstyrelsen avstått två områden i sydöstligaste hörnet av salulotten litt. B mot erhållande av vederlag i staden tillhörig angränsande mark. Enligt bestämmelserna i de till grund för ägoutbytena liggande avtalen skulle, därest staden förvärvade salulotten litt. B, i försäljningen i stället för de av kronan utbytta delarna av lotten litt. B ingå den av staden lämnade vederlagsmarken.

Överlantmätaren har i ett sedermera ingivet yttrande meddelat, att hinder för avstyckning enligt fastighetsbildningslagen av det till försäljning till Nyköpings stad ifrågasatta området icke syntes föreligga.

*Departements-
chefen.* Då jag icke har något att erinra mot det föreliggande försäljningsförslaget, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den inom Nyköpings stad belägna kronoegendomen 1 mantal Östra Kungsladugården må till staden för en köpeskillning av 105,760 kronor försälas en med litt. B betecknad ägolott om cirka 13.22 hektar, närmare utmärkt å en av distriktslantmätaren Gustaf Willén år 1926 över egendomen upprättad karta, under villkor i övrigt att salulotten försälas i befintligt skick med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1939, att köpeskillingen erlägges kontant till länsstyrelsen i länet, som har att utfärda köpebrev å lotten, att förbehåll göres för de jämkningar i områdets gränser och areal, som

må föranledas av genomförandet av erforderlig avstyckningsförrättning samt av två mellan kronan och staden den 7 september och den 17 november 1937 träffade avtal rörande ägo-utbyte, att endast kronan tillhöriga å lotten befintliga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen, att varken staden eller kronan skall äga framställa ersättningsanspråk gentemot varandra på grund av för egendomen gällande arrendeavtal, i vad detsamma berör salulotten, med undantag dock för tilläventyrs oguldna arrendeavgifter och skatter för egendomen, att staden ansvarar för alla å salulotten för tiden efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder, att staden ensam skall vidkännas såväl kostnader för lottens avstyckning och för lagfart å fånget som övriga med köpet förenade utgifter, att kronan förbehålles rätt till fri utfartsväg över salulotten för i kronans ägo bibehållna delar av kronoegendomen samt att kronan tillförsäkras rätt att i enlighet med domänstyrelsens beslut den 13 januari och den 25 maj 1934 kostnadsfritt inkoppla eventuellt erforderliga avloppsledningar från kronoegendomen i en över salulotten av staden framdragen avloppsledning.

4:o.

Boberg nr 1 i Östergötlands län.

Kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Boberg nr 1 i Fornåsa socken av Östergötlands län är för tiden till den 14 mars 1938 utarrenderad mot en årlig avgäld av 1,000 kronor. Den innehåller enligt en av extra lantmätaren Alvar Näslund vid avstyckningsförrättning å egendomen år 1937 lämnad redogörelse en areal av 28.1428 hektar. Av denna areal utgöra cirka 20 hektar åker och cirka 8 hektar avrösningsjord. Uppskattningsförrättning har hållits å egendomen under år 1935. Av instrumentet över förrättningen jämte övriga ärendet tillhörande handlingar, däribland en av extra lantmätaren J. Stånggren år 1914 över egendomen upprättad karta samt kopior av åtta av förenämnde Näslund vid nyssberörda avstyckningsförrättning upprättade kartor, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, förlagd i två skiften, är belägen invid Fornåsa järnvägsstation 1.4 kilometer från Skänninge stad. Den skäres av allmänna landsvägen Fornåsa—Skänninge.

Åkerjorden, som är täckdikad, består av lätt lera på lerbotten samt något klapperstensjord på kalkörsbotten.

Kronans byggnader å egendomen äro i medelgott stånd med undantag av ladugården, som är mycket rötskadad och otidsenlig samt i behov av ombyggnad.

Egendomen äger del i häradsallmänning med en årlig utdelning därifrån av 35 kronor. Egendomen besväras av ett odlingslån med en annuitet av

50 kronor 63 öre. Taxeringsvärdet utgör 29,800 kronor, varav 27,400 kronor jordbruksvärde och 2,400 kronor skogsvärde.

Uppskattningsnämnden har med hänsyn till att uppförandet av ny ladugård skulle draga en i förhållande till egendomens värde alltför stor kostnad föreslagit egendomens försäljning. Försäljningen borde ske i nio lotter, en (huvudgårdsslotten) för jordbruksändamål samt övriga åtta (lotterna litt. Ca, Cb, Cc, Cd, Ce, Cf, Cg, Ch) om sammanlagt 1.0068 hektar åker för företrädesvis bostadsändamål.

Huvudgårdsslotten, som av nämnden beräknats skola omfatta 18.6632 hektar åker och tomt samt 7,7130 hektar avrösningsjord, har åsatts ett saluvärde av 27,000 kronor. Av detta värde belöpa 5,350 kronor å skogsmark och växande skog.

Arealer och saluvärden å nyssnämnda 8 lotter, vilka äro belägna invid förenämnda allmänna landsväg, framgå av följande uppställning.

Lottens benämning	Areal hektar	Saluvärde kronor
Litt. Ca (Boberg 1 ¹⁴).....	0.1845	1,107
» Cb (Boberg 1 ¹¹).....	0.1127	675
» Cc (Boberg 1 ¹²).....	0.1067	640
» Cd (Boberg 1 ¹³).....	0.1024	615
» Ce (Boberg 1 ⁶).....	0.1247	745
» Cf (Boberg 1 ⁹).....	0.1209	725
» Cg (Boberg 1 ¹⁰).....	0.1255	750
» Ch (Boberg 1 ¹⁵).....	0.1294	775

Nämnden har föreslagit,

att huvudgårdsslotten ävensom lotten litt. Ce, som vore försedd med en egendomens arrendator F. A. Lundström tillhörig, för egendomen nödvändig brunn, skulle försäljas till Lundström, vilken innehaft arrendet av egendomen sedan den 14 mars 1930,

att lotten litt. Ca, varå Fornåsa kommun ägde ett bostadshus med uthus, skulle avyttras till sagda kommun,

samt att lotterna litt. Cg och Ch skulle överlätas till ägaren av den från kronoegendomen förut försålda lägenheten Hälltorp nr 2, smeden Helge Nilsson, i och för utvidgning av sagda lägenhet.

Vidare har nämnden namngivit personer, vilka önskade inköpa lotterna litt. Cb, Cc, Cd och Cf.

Överjägmästaren har förklarat sig icke hava något att erinra mot uppskattningsnämndens försäljningsförslag.

Lundström, Fornåsa kommun samt Nilsson hava skriftligen förklarat sig villiga inköpa, Lundström huvudgårdsslotten och lotten litt. Ce, Fornåsa kommun lotten litt. Ca samt Nilsson lotterna litt. Cg och Ch för köpeskillingar motsvarande de lotterna åsatta saluvärdena.

Med skrivelse den 4 februari 1938 har domänstyrelsen underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört följande.

Styrelsen biträdde uppskattningsnämndens förslag till egendomens uppdelning och försäljning samt hade intet att erinra mot den av nämnden verkställda saluvärderingen. Då arrendatorn Lundström endast brukat egendomen sedan den 14 mars 1930 kunde hembuds rätt i författningsenlig ord-

ning icke tillerkännas honom vid försäljningen av huvudgårdslotten. Det syntes emellertid styrelsen skäligt, att Lundström, som väl hävdad egendomen och därå ägde ett körhus och ett redskapshus, erhöle förköpsrätt till huvudgårdslotten. För beslut härutinnan erfordrades riksdagens medverkan. Mot direkt försäljning av lotten litt. Ca till Fornåsa kommun, av lotten litt. Ce till arrendatorn Lundström samt av lotterna litt. Cg och Ch till Helge Nilsson hade styrelsen ej något att erinra. Övriga försäljningslotter eller lotterna litt. Cb, Cc, Cd och Cf borde utbjudas till salu under hand enligt 13 § i förordningen den 6 juni 1929 angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m., därvid tillträdesdagen syntes böra bestämmas till den 14 mars 1939. Av domänverket förskotterade kostnader för avstyckning utgjorde för lotten litt. Ca 76 kronor 85 öre, för var och en av lotterna litt. Cb, Cc, Cd, Ce, Cf och Cg 46 kronor 40 öre samt för lotten litt. Ch 76 kronor 65 öre.

Ärendet syntes i dess helhet böra underställas riksdagens prövning.

Jag har icke något att erinra mot det föreliggande förslaget till disposition av ifrågavarande kronoegendom och hemställer därför, att Kungl. Maj:ts Departements-
chefen. måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att de från kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Boberg nr 1 i Fornåsa socken av Östergötlands län avstyckade ägolotterna litt. Cb (Boberg 1¹¹) med ett saluvärde av 721 kronor 40 öre, varav 46 kronor 40 öre utgöra avstyckningskostnader, litt. Cc (Boberg 1¹²) med ett saluvärde av 686 kronor 40 öre, varav 46 kronor 40 öre utgöra avstyckningskostnader, litt. Cd (Boberg 1¹³) med ett saluvärde av 661 kronor 40 öre, varav 46 kronor 40 öre utgöra avstyckningskostnader, samt litt. Cf (Boberg 1⁹) med ett saluvärde av 771 kronor 40 öre, varav 46 kronor 40 öre utgöra avstyckningskostnader, må med tillträdesrätt den 14 mars 1939 försäljas genom utbud under hand enligt 13 § i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m.,

dels att följande från kronoegendomen avstyckade ägolotter må med tillträdesrätt, räknat från den 14 mars 1938, försäljas,

lotten litt. Ca (Boberg 1¹⁴) till Fornåsa kommun för en köpeskilling av 1,183 kronor 85 öre, varav 76 kronor 85 öre utgöra avstyckningskostnader,

lotten litt. Ce (Boberg 1⁸) till arrendatorn F. A. Lundström för en köpeskilling av 791 kronor 40 öre, varav 46 kronor 40 öre utgöra avstyckningskostnader, samt

lotterna litt. Cg (Boberg 1¹⁰) och Ch (Boberg 1¹⁵) till smeden Helge Nilsson för en sammanlagd köpeskilling av 1,648 kronor 5 öre, varav 123 kronor 5 öre utgöra avstyckningskostnader,

dels ock att kronoegendomen i övrigt (huvudgårdslotten),

i areal innehållande cirka 27.136 hektar, må med tillträdesrätt räknat från den 14 mars 1938 avyttras till arrendatorn F. A. Lundström för en köpeskilling av 27,000 kronor; skolande vid försäljningarna i övrigt iakttagas,

beträffande lotten litt. Ca, *att* köpeskillingen skall erläggas kontant vid tillträdet,

beträffande lotterna litt. Ce, Cg och Ch, *att* köpeskillingarna erläggas på sätt i §§ 21 och 22 B i förenämnda förordning den 6 juni 1929 stadgas,

beträffande huvudgårdsslotten, *att* samtliga kronan och Lundström tillkommande, på arrendekontraktet om egendomen grundade rättsanspråk gentemot varandra med undantag av eventuellt förefintliga anspråk rörande oguldna arrendeavgälder och skatter i och genom försäljningen skola anses vara reglerade, *att* Lundström tillförbindes att övertaga betalningsansvaret för egendomen efter tillträdesdagen åvilande andel i odlingslån, *samt att* köpeskillingen för lotten erlägges i enlighet med bestämmelserna i §§ 21 och 22 A i berörda förordning den 6 juni 1929, ävensom

beträffande samtliga lotter, *att* dessa överlåtas i det skick, vari de vid tillträdet befinna sig, *att* endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningarna, *att* innehavare av över kronoegendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att hava ledningarna kvarstående samt nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur, *samt att* i övrigt bestämmelserna i förenämnda förordning i tillämpliga delar skola lända till efterrättelse.

5:o.

Kronoparken Rejmyre i Östergötlands län.

Sedan fråga uppkommit om försäljning av vissa områden — i huvudsak omfattande arrendelotterna Rejmyre gård, Rosenlunds gård med torpet Bjursten, Stampen, Rejmyre såg m. m. — av kronoparken Rejmyre i Skedevids socken av Östergötlands län, har på domänstyrelsens föranstaltande uppskattningsförrättning hållits i vederbörlig ordning år 1937.

Av ärendet tillhörande handlingar, däribland vid förrättningen fört protokoll och en av distriktslantmätaren E. Christoffersson år 1935 upprättad karta, inhämtas följande.

Arrendelotterna bilda ett sammanhängande område vid Rejmyre samhälle omkring 40 kilometer från Norrköping och 17 kilometer från Simonstorps järnvägsstation.

Området har fördelats å 17 lotter, vilka numera avstyckats. De hava i jordregistret betecknats Regnemyra 1¹³¹—1¹⁴⁷. Lotten 1¹⁴³ (N) är avsedd att bibehållas i kronans ägo för att användas som upplagsplats. Övriga lotter hava ifrågasatts till försäljning. Lotterna omfatta följande arealer.

L o t t	Åker och tomt hektar	Äng hektar	Skogsmark hektar	Imp. m. m. hektar	Summa hektar
1 ¹³¹ (A).....	92.2750	4.3090	79.9610	7.8080	184.3530
1 ¹³² (B).....	69.0920	3.0860	59.4580	3.5320	135.1680
1 ¹³³ (C).....	7.1240	1.1940	17.4910	1.0620	26.8710
1 ¹³⁴ (D).....	4.8530	0.3850	21.8530	1.2710	28.3620
1 ¹³⁵ (E).....	10.9365	0.5200	37.1260	4.8280	53.4105
1 ¹³⁶ (F).....	0.7400	—	—	—	0.7400
1 ¹³⁷ (G).....	0.6145	—	—	—	0.6145
1 ¹³⁸ (H).....	0.7770	—	—	—	0.7770
1 ¹³⁹ (I).....	0.4295	—	—	—	0.4295
1 ¹⁴⁰ (K).....	0.6350	—	—	—	0.6350
1 ¹⁴¹ (L).....	0.3915	—	—	—	0.3915
1 ¹⁴² (M).....	0.7945	—	—	—	0.7945
1 ¹⁴⁴ (O).....	0.6870	—	—	—	0.6870
1 ¹⁴⁵ (P).....	0.7380	—	—	—	0.7380
1 ¹⁴⁶ (R).....	0.3495	—	—	—	0.3495
1 ¹⁴⁷ (S).....	0.2250	—	—	—	0.2250
Summa	190.6620	9.4940	215.8890	18.5016	434.5460

Lotterna 1¹³¹ och 1¹³² utgöra jordbruksegendomar, lotterna 1¹³³, 1¹³⁴ och 1¹³⁵ jordbruksegnahemslägenheter samt lotterna 1¹³⁶—1¹⁴² och 1¹⁴⁴—1¹⁴⁷ bostadsegnahemslägenheter.

Uppskattningsnämnden har funnit den vid avstyckningsförrättningen genomförda lottindelningen ändamålsenlig. De större arrendelotterna Rejmyre gård och Rosenlunds gård syntes med hänsyn till befintligt byggnadsbestånd, jordens beskaffenhet och förhållandena i övrigt fortfarande böra i huvudsak utgöra jordbruksenheter. Mindre delar av nämnda arrendelotter borde dock tagas i anspråk för att möjliggöra bildande av jordbruksegnahemslägenheter av de i egendomarnas utkanter belägna torpen Stampen och Bjursten. Huvudsakliga delen av åkerjorden vid gårdarna Rejmyre och Rosenlund utgjordes av moss- och dyjord, delvis sank och med mindre goda avdikningsförhållanden. Övrig del av åkerjorden bestode av mullblandad sandjord, som i huvudsak vore belägen i närheten av gårdarnas byggnadsbestånd. En uppdelning av egendomarna i jordbruksegnahemslägenheter hade ansetts mindre lämplig med hänsyn till att dessa nästan uteslutande skulle komma att bestå av moss- och dyjord. Statens jordnämnd, som hörts i ärendet, hade icke funnit skäl förorda, att någon del av egendomarna överfördes till arrendegnahemsfonden. Med hänsyn till att lotten 1¹⁴⁷ vore belägen omedelbart invid bostadstomten till lotten 1¹³¹ (Rejmyre gård) och vore lämplig att användas till bostad åt befattningshavare vid gården borde sagda två lotter tillsammans utgöra en salulott. Var och en av övriga avstyckningslotter borde bilda en salulott.

Från uppskattningsprotokollet må rörande de olika salulotterna återgivas följande.

Lotten 1¹³¹ (Rejmyre gård) jämte 1¹⁴⁷ (f. d. skogvaktarebostaden).

Å lotten befintliga byggnader tillhöra kronan med undantag av dels en Karl Vilhelm Ståhl m. fl. tillhörig tvättstuga, dels bröderna Josef och Ernst Pihl tillhöriga tvättstuga och vattenkälla, dels två transformatorer, som tillhöra Rejmyre Elektriska Distributionsförening u. p. a., dels ock fem förfallna hönshus. Dessutom finnas å lotten två med pumpar försedda brunnar, vilka disponeras av enskilda. De kronan tillhöriga byggnaderna äro i stort sett i medelgott skick samt för lottens behov tillräckliga.

Åkerjorden och ängen äro av medelgod beskaffenhet. Hävden är tillfredsställande.

Egendomen Rejmyre gård, omfattande i huvudsak i lotten 1¹³¹ ingående inägojord jämte de lotten 1¹³³ tillagda ägofigurerna nr 261, 307, 312 och 313 enligt avstyckningskartan, är för tiden till den 14 mars 1938 utarrenderad till Erland Ottosson mot ett årligt arrende av 2,600 kronor. Ottosson, som innehaft arrendet sedan år 1929, har skött egendomen tillfredsställande. F. d. skogvaktarebostaden (1¹⁴⁷) är för närvarande obebodd och ej uthyrd.

Lotten 1¹³² (Rosenlund).

Å lotten befintliga byggnader tillhöra kronan med undantag av en rävfarmsanläggning för omkring 150 djur, hönshus och ankhos, vilka tillhöra arrendatorn Rådenstein, samt transformatorhus, som tillhör Rejmyre Elektriska Distributionsförening u. p. a. Av de kronan tillhöriga byggnaderna, vilka äro för lottens behov tillräckliga, är boningshuset nybyggt och i mycket gott skick samt övriga byggnader i stort sett i medelgott skick.

Åkerjorden är av medelgod och ängen av svag beskaffenhet. Hävden är god.

Egendomen Rosenlunds gård, omfattande i huvudsak i lotterna 1¹³² och 1¹³⁴ ingående inägojord jämte de lotten 1¹³³ tillagda ägofigurerna nr 316 och 322 enligt avstyckningskartan, är för tiden till den 14 mars 1944 utarrenderad till Algot Rådenstein mot ett arrende, som för närvarande utgår med 2,042 kronor 82 öre för år. Rådenstein, som innehaft arrendet sedan år 1920, har städse skött egendomen väl. Det i arrendet av Rosenlunds gård ingående torpet Bjursten, i stort sett omfattande lotten 1¹³⁴, har av Rådenstein upplåtits till Josef Bark för tiden till den 14 mars 1940 mot ett årligt arrende av för närvarande 275 kronor.

Lotten 1¹³³ (Stampen).

Å lotten befintliga byggnader tillhöra kronan. De äro i stort sett i dåligt skick samt för lottens behov otillräckliga.

Åkerjorden är av förhållandevis svag och ängen av svag beskaffenhet. Hävden är tillfredsställande.

Lägenheten Stampen, omfattande i huvudsak lotten 1¹³³ tillagd inägojord med undantag av ägofigurerna nr 261, 307, 312 och 313, som ingå i arrendet av Rejmyre gård, och nr 316 och 322, som ingå i arrendet av Rosenlunds gård, är till den 14 mars 1938 utarrenderad till Alfred Eriksson mot ett årligt arrende av 245 kronor.

Lotten 1¹³⁴ (Bjursten).

Å lotten befintliga byggnader, vilka tillhöra kronan, äro i stort sett i medelgott skick och för lottens behov tillräckliga.

Åkerjorden är av medelgod och ängen av svag beskaffenhet. Hävden är god.

Lägenhetsinnehavaren Josef Bark, som av arrendatorn Rådenstein arrenderar torpet Bjursten, har brukat detta sedan år 1920.

Lotten 1¹³⁵ (Rejmyre såg).

Å lotten befintliga byggnader tillhöra kronan. De äro otidsenliga och i dåligt skick. Nybyggnad erfordras.

Åkerjorden är av medelgod beskaffenhet. Ängen är obetydlig. Hävden är god.

Lägenheten Rejmyre såg, omfattande i huvudsak lotten 1¹³⁵, är för tiden till den 14 mars 1938 utarrenderad till Erik Moritz Eriksson mot ett årligt arrende av 375 kronor.

Lotten 1¹³⁶ (Hultet).

Å lotten finnas boningshus m. fl. byggnader, vilka tillhöra kronan. Byggnaderna äro i stort sett i medelgott skick.

En lägenhet om rum och kök å nedre botten i boningshuset är för tiden till den 1 november 1938 för ett år i sänder med en uppsägningstid av två månader uthyrd till Karl Engvall mot en årlig hyra av 50 kronor. En lägenhet om rum och kök å övre botten i boningshuset är för samma tid och samma villkor i övrigt uthyrd till Rudolf Wenell. Hyresgästerna ha bebott lägenheterna sedan 1906.

Lotten 1¹³⁷ (Solhyddan).

Å lotten finnas boningshus m. fl. byggnader, vilka tillhöra fröken Ester Lilieholm.

Ett område om 600 kvadratmeter, som är beläget å lotten 1¹³⁷ tillagd mark, har av Rejmyre Bruks Aktiebolag enligt kontrakt den 21 maj 1918 för en tid av 49 år från den 14 mars 1918 avgiftsfritt upplåtits till fru Alma Lilieholm med skyldighet för bolaget att på anfordran lösa å området uppförda byggnader med ett belopp av högst 2,800 kronor under förutsättning att byggnaderna befinnas underhållna i fullgott skick. Fru Lilieholm är numera död. Hennes dotter folkskollärarinnan Ester Lilieholm, som är ägare av byggnaderna, har uthyrt lägenheten till John Eriksson.

Lotten 1¹³⁸ (Baracken).

Å lotten finnas boningshus, vedbod och källare, vilka tillhöra kronan. Boningshuset och vedboden äro i dåligt skick. Dessutom finnas vissa byggnader, vilka tillhöra enskilda personer.

En lägenhet om rum och kök i boningshuset är för tiden till den 1 november 1938 för ett år i sänder med en uppsägningstid av två månader uthyrd till Oskar Moberg mot en årlig avgift av 40 kronor. Moberg har bebott lägenheten sedan år 1925. Ett enkelrum i boningshuset disponeras sedan år 1909 avgiftsfritt av Hulda Karlsson, änka efter avlidne arrendatorn å torpet Bjursten Karl Gustaf Karlsson.

Lotten 1¹³⁹ (Lunda).

Enligt två kontrakt den 16 juni 1911 har Rejmyre Bruks Aktiebolag för en tid av 50 år till Erik Gustav Hesse och Karl Vilhelm Ståhl för uppförande av ett boningshus m. m. avgiftsfritt upplåtit ett område, motsvarande i huvudsak förevarande lott. Nyttjanderättslåtarna ha å området uppfört boningshus och vedbod m. m. Boningshuset omfattar två lägenheter, varav den ena disponeras av Ståhl. Sedan Hesse år 1936 avlidit, disponeras den andra lägenheten av hans son Gustaf Kristoffer Hesse. Dessutom finnas å lotten vissa uthusbyggnader.

Lotten 1¹⁴⁰ (Almsta).

Enligt kontrakt den 14 mars 1907 har Rejmyre Bruks Aktiebolag för en tid av 50 år för uppförande av boningshus m. m. till Alfred Johansson Alm avgiftsfritt upplåtit ett område motsvarande i huvudsak ifrågavarande lott. Alm har å området uppfört boningshus och vissa uthusbyggnader. Efter Alms död disponeras byggnaderna numera av hans änka Augusta Amanda Alm, som bebor en lägenhet å övre botten i boningshuset.

Lotten 1¹⁴¹ (Lunds stuga).

Å lotten finnes ett kronan tillhörigt mindre boningshus, inrett till förstuga och ett rum. Byggnaden är i dåligt skick. Dessutom finnes en uthusbyggnad, som tillhör Axel Reinhold Lund och Erik Karlsson. Jämväl uthusbyggnaden är i dåligt skick.

Boningshuset är för tiden till den 1 november 1938 för ett år i sänder med en uppsägningstid av två månader uthyrd till Lund mot en årlig avgift av 25 kronor. Lund har år 1933 övertagit kontraktet efter Karlsson.

Lotten 1¹⁴² (Haga).

Enligt muntligt löfte av Rejmyre Bruks Aktiebolag har år 1908 till Carl Rudolf Rudin och Karl Hesse avgiftsfritt upplåtits ett område, i huvudsak motsvarande ifrågavarande lott, för uppförande av boningshus m. m. I enlighet härmed hava nyttjanderättshavarna å området uppfört boningshus m. fl. byggnader. Boningshuset omfattar två lägenheter, varav den ena disponeras av Rudin och den andra av Hesses änka Emilia Charlotta Hesse.

Lotten 1¹⁴³ (Rosenholm).

Enligt muntligt löfte av Rejmyre Bruks Aktiebolag har år 1914 till Gustaf Rosell och Karl Holm avgiftsfritt upplåtits ett område, i huvudsak motsvarande ifrågavarande lott, för uppförande av boningshus m. m. I enlighet härmed hava nyttjanderättshavarna å området uppfört boningshus m. fl. byggnader. Holms andel i byggnaderna har sedermera av bolaget inlösts för 1,000 kronor. Boningshuset omfattar två lägenheter, vardera om ett rum och kök, varav den ena disponeras av Rosell och den andra av hans sonhustru Ada Rosell.

Lotten 1¹⁴⁵ (Enebo).

Enligt kontrakt den 11 februari 1919 har Rejmyre Bruks Aktiebolag för en tid av 50 år till Carl Anders Thorell avgiftsfritt upplåtit ett område, motsvarande i stort sett lotten 1¹⁴⁵. Å området har Thorell uppfört boningshus och uthus.

Lotten 1¹⁴⁶ (Byn, gratialistbostad).

Å lotten finnas boningshus och uthusbyggnader, vilka tillhöra kronan. Boningshuset bebos för närvarande hyresfritt av sex gratialister.

Virkesförråden å lotterna samt dessas salu- och arrendevärden hava av uppskattningsnämnden uppskattats till belopp, som angivas i efterföljande tablå.

Uppskattningsnämnden har föreslagit, att lotten 1¹⁴⁶ måtte tillsvidare bibehållas i kronans ägo för att användas som bostad åt gratialister. Övriga lotter borde försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m., dels lotterna 1¹³¹ + 1¹⁴⁷, 1¹³², 1¹³³, 1¹³⁴ och 1¹³⁵ med hembuds rätt jämlikt 9 § i förordningen för arrendatorn Erland Ottosson till lotten 1¹³¹ + 1¹⁴⁷, för arrendatorn Algot Rådenstein till lotten 1¹³², för arrendatorn Alfred Eriksson till lotten 1¹³³, för lägenhetsinnehavaren Josef Bark till lotten 1¹³⁴ och för arrendatorn Erik Moritz Eriksson till lotten 1¹³⁵, dels lotten 1¹³⁸ genom utbud under hand enligt 13 § i förordningen, dels och lotterna 1¹³⁶, 1¹³⁷, 1¹³⁹, 1¹⁴⁰, 1¹⁴¹, 1¹⁴², 1¹⁴⁴ och 1¹⁴⁵ med hembuds rätt jämlikt 10 § i förordningen för Karl Engvall och Rudolf Wenell till lotten 1¹³⁶, för Ester Lilieholm till lotten 1¹³⁷, för Karl Vilhelm Ståhl och Gustaf Kristoffer Hesse till lotten 1¹³⁹, för änkan Augusta Amanda Alms måg Erik Gustav Johansson och hans hustru Siri Alfrida Amanda Johansson till lotten 1¹⁴⁰ (änkan Alm har till nämnda personer överlåtit sin hembuds rätt till lotten), för Axel Reinhold Lund till lotten 1¹⁴¹, för Carl Rudolf Rudin och Emilia Charlotta Hesse till lotten 1¹⁴², för Gustav Rosells måg Carl Axel Herman Carlsson till lotten 1¹⁴⁴ (Rosell har å Carlsson överlåtit sin hembuds rätt till lotten) och för Carl Anders Thorell till lotten 1¹⁴⁵. Tillträdesdagen borde

L o t t	Virkesförråd m ³	S a l u v ä r d e			Arrende- värde kronor
		Summa	Härav värde av skog och skogsmark	Härav kost- nad för av- styckning	
		kronor	kronor	kronor	
1 ¹³¹ + 1 ¹⁴⁷	5,215	100,000	28,800	1,986: —	3,100
1 ¹³²	3,725	78,000	18,700	1,433: 32	2,000
1 ¹³³	1,165	8,000	5,800	268: 75	275
1 ¹³⁴	947	9,600	5,100	313: 54	275
1 ¹³⁵	2,159	17,500	11,400	537: 49	425
1 ¹³⁶	—	2,500	—	60: —	100
1 ¹³⁷	—	700	—	60: —	35
1 ¹³⁸	—	900	—	60: —	50
1 ¹³⁹	—	6,000	—	60: —	250
1 ¹⁴⁰	—	2,000	—	60: —	100
1 ¹⁴¹	—	850	—	60: —	50
1 ¹⁴²	—	5,800	—	60: —	230
1 ¹⁴⁴	—	4,000	—	60: —	150
1 ¹⁴⁵	—	900	—	60: —	50
1 ¹⁴⁶	—	2,000	—	60: —	80
Summa	13,211	238,750	69,800	5,139: 10	7,170

utgöra för lotterna 1¹³¹ + 1¹⁴⁷, 1¹³³ och 1¹³⁵ den 14 mars 1938, för lotterna 1¹³² och 1¹³⁴ den 14 mars 1939 och för övriga lotter den 1 november 1938. Med hänsyn till av arrendatorn Rådenstein å Rosenlunds gård och lägenhetsinnehavaren Bark å torpet Bjursten gjorda förbättringar borde Rådenstein och Bark, därest de förvärvade respektive lotten 1¹³² och lotten 1¹³⁴, erhålla nedsättning av saluvärdet med 2,500 kronor till 75,500 kronor, respektive 300 kronor till 9,300 kronor. Nämnden har icke velat förmå arrendatorn av lägenheten Stampen Alfred Eriksson hembuds rätt till lotten 1¹³³. Dock vore det mest lämpligt, om han kunde beredas tillfälle att arrendera annan mindre jordbrukslägenhet. Med hänsyn till att torpet Bjursten inginge i arrendet av egendomen Rosenlund kunde lotten 1¹³⁴ försäljas med föreslagen tillträdesdag endast under förutsättning att arrendatorn Rådenstein förvärvade lotten 1¹³². Därest arrendatorn Ottosson icke vore villig förvärva lotten 1¹³¹ + 1¹⁴⁷ till lotten åsatt pris, borde densamma utbjudas till salu å auktion enligt 15 § i förenämnda förordning. Uppskattningsnämnden har därjämte föreslagit vissa villkor i övrigt att gälla vid försäljningarna.

Arrendatorn Erland Ottosson å Rejmyre gård (1¹³¹ + 1¹⁴⁷), arrendatorn Algot Rådenstein å Rosenlunds gård (1¹³²), arrendatorn Alfred Eriksson å lägenheten Stampen (1¹³³) och arrendatorn Erik Moritz Eriksson å lägenheten Rejmyre såg (1¹³⁵) ha meddelat, att de ej äro villiga inköpa respektive lotter på föreslagna villkor. Ottosson hade inköpt annan jordbruksegendom och ämnade frånträda arrendet den 14 mars 1938. Alfred Eriksson önskade kvarstanna som arrendator å lägenheten Stampen eller erhålla arrende av annan mindre lägenhet å kronoparken. Arrendatorn Erik Moritz Eriksson hade för lotten 1¹³⁵ bjudit ett pris av 12,500 kronor samt meddelat, att därest

han ej medgåves rätt att förvärva lotten till sagda pris, han önskade kvarstanna som arrendator. *Josef Bark* har meddelat, att han önskade inköpa lotten 1¹³⁴, men att han ej vore villig betala högre pris än 8,000 kronor. *Oskar Moberg*, som anmält sig som spekulant å lotten 1¹³⁸, har förklarar, att han ej önskade förvärva lotten till åsatt pris och att han ej hade något att erinra mot att densamma utbjödes till salu. *Carl Rudolf Rudin* och *Emilia Charlotta Hesse* ha ej enat sig om gemensamt köp av den av dem tillsammans disponerade lägenheten Haga (1¹⁴²). *Övriga personer, vilka föreslagits att erhålla hembuds rätt*, hava förklarar sig villiga inköpa respektive lotter på angivna villkor.

Vederbörande jägmästare har tillstyrkt, att saluvärdet för lotten 1¹³⁵ måtte nedsättas till 15,000 kronor, därest arrendatorn Erik Moritz Eriksson vore villig inköpa lotten till nämnda pris, och att lotten 1¹³³ måtte tillsvidare bibehållas i kronans ägo, då å kronoparken Rejmyre ej för närvarande finnes annan lämplig arrendelägenhet att erbjuda arrendatorn av lägenheten Stampen. Försäljning av Rejmyre gård med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1938 vore synnerligen angelägen med hänsyn till att det vore otänkbart att nu kunna anskaffa ny arrendator för kort tid samt till svårigheten för reviret att övertaga gårdens skötsel. I övrigt har jägmästaren ej haft något att erinra mot uppskattningsnämndens förslag. Jämväl *överjägmästaren* har tillstyrkt, att saluvärdet för lotten 1¹³⁵ nedsattes till 15,000 kronor. Han har vidare uttalat, att försäljning av lotterna 1¹³² och 1¹³⁴ borde ske med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1944, vid vilken tidpunkt arrendet av Rosenlunds gård utginge, samt i övrigt i huvudsak tillstyrkt uppskattningsnämndens förslag.

Med skrivelse den 20 januari 1938 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning samt därvid meddelat följande.

Saluvärdet å lotten 1¹³¹ + 1¹⁴⁷ syntes böra nedsättas till 90,000 kronor. Då arrendatorn Ottosson å Rejmyre gård ämnade avflytta från gården den 14 mars 1938, borde lotten i fråga utjudas å auktion med tillträdesrätt för köpare räknat från nämnda dag. Jämväl för lotterna 1¹³², 1¹³⁴ och 1¹³⁵ borde saluvärderna nedsättas till respektive 72,500 kronor (vid försäljning till arrendatorn 70,000 kronor), 8,300 kronor (vid försäljning till brukaren 8,000 kronor) och 14,000 kronor. Arrendatorn Rådenstein å Rosenlunds gård och arrendatorn Erik Moritz Eriksson å lägenheten Rejmyre såg hade emellertid på förfrågan meddelat, att de ej heller till angivna lägre priser vore villiga inköpa respektive lotterna 1¹³² och 1¹³⁵. Med hänsyn härtill och då arrendatorn Eriksson önskade fortfarande arrendera lägenheten Rejmyre såg, borde med försäljning av lotten 1¹³⁵ tillsvidare anstå. Lotterna 1¹³² och 1¹³⁴, tillsammans motsvarande i huvudsak egendomen Rosenlunds gård med torpet Bjursten, kunde ej före arrendeperiodens utgång den 14 mars 1944 försälas till annan än gårdens arrendator. Arrendatorn å lägenheten Stampen önskade kvarstanna som arrendator. Annan mindre lägenhet, som vore lämplig att på arrende upplåta till honom, finnes ej för närvarande att tillgå. Med anledning härav borde ävenledes med försäljning av lotten 1¹³³ tillsvidare anstå. Försäljning av lotten 1¹⁴², vars innehavare ej kunnat enas om köp, kunde ej heller verkställas för närvarande i avvaktan på överenskommelse med innehavarna. I övrigt hade styrelsen icke något att erinra mot uppskattningsnämndens förslag. Då vissa av försäljningarna icke kunde avgöras utan riksdagens medverkan, syntes ärendet i sin helhet böra underställas riksdagens prövning. Därvid syntes av riksdagen böra inhämtas medgivande för Kungl. Maj:t att till pris och villkor, som Kungl. Maj:t kunde komma att bestämma, försälja lotten 1¹³², vars arrendevärde överstege 1,000

kronor, och lotten 1¹⁴², utgörande en bostadslägenhet med boningshus, vari kronan ägde del, och med saluvärde överstigande 3,000 kronor samt ifrågasatt att försäljas med hembuds rätt. Nämnade försäljningar kunde därför icke av Kungl. Maj:t avgöras utan riksdagens hörande. Lotten 1¹³² borde i god tid före utgången av arrendeperioden den 14 mars 1944 utbudas till salu eller dessförinnan försäljas till arrendatorn Rådenstein. Lotten 1¹⁴² borde försäljas till innehavarna av lägenheten Haga, för så vitt de kunde enas om gemensamt köp, vartill utsikter torde finnas. Beträffande lotterna 1¹³³, 1¹³⁴, 1¹³⁵ och 1¹⁴⁶ hade styrelsen denna dag beslutat, att med försäljning av desamma skulle tillsvidare anstå. Därest överenskommelse kunde komma att träffas eller fråga i övrigt ånyo uppkomma om försäljning av sistnämnda lotter, komme ärendet att underställas Kungl. Maj:t, som torde äga att besluta om försäljningarna.

Jag har icke något att erinra mot det framlagda försäljningsförslaget, sådant det förordats av domänstyrelsen, och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, Departementets
chefen.

att av kronoparken Rejmyre i Skedevids socken av Östergötlands län lotterna Regnemyra 1¹³¹ + 1¹⁴⁷, 1¹³², 1¹³⁶, 1¹³⁷, 1¹³⁸, 1¹³⁹, 1¹⁴⁰, 1¹⁴¹, 1¹⁴², 1¹⁴⁴ och 1¹⁴⁵ må försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m.,

lotterna 1¹³² och 1¹⁴² till pris och på villkor, som Kungl. Maj:t äger bestämma,

lotten 1¹³¹ + 1¹⁴⁷ med ett saluvärde av 90,000 kronor, därav 1,986 kronor utgörande förskotterad avstyckningskostnad, och med tillträdesrätt för köpare räknat från den 14 mars 1938 genom utbud å offentlig auktion jämlikt 15 § i förordningen,

lotten 1¹³⁸ med ett saluvärde av 900 kronor, därav 60 kronor utgörande förskotterad avstyckningskostnad, genom utbud under hand såsom bostadslägenhet jämlikt 13 § i förordningen samt

lotten 1¹³⁶ med ett saluvärde av 2,500 kronor, lotten 1¹³⁷ med ett saluvärde av 700 kronor, lotten 1¹³⁹ med ett saluvärde av 6,000 kronor, lotten 1¹⁴⁰ med ett saluvärde av 2,000 kronor, lotten 1¹⁴¹ med ett saluvärde av 850 kronor, lotten 1¹⁴⁴ med ett saluvärde av 4,000 kronor och lotten 1¹⁴⁵ med ett saluvärde av 900 kronor, av vilka saluvärden 60 kronor för var och en av lotterna utgöra förskotterad avstyckningskostnad, sistsagda sju lotter med tillträdesrätt för köpare den 1 november 1938, därvid de rörande respektive lägenheter nu gällande avtal skola upphöra att gälla, samt med hembuds rätt jämlikt 10 § i förordningen för Karl Engvall och Rudolf Wenell till lotten 1¹³⁶, för Ester Lilieholm till lotten 1¹³⁷, för Karl Vilhelm Ståhl och Gustaf Kristoffer Hesse till lotten 1¹³⁹, för Erik Gustav

Johansson och hans hustru Siri Alfrida Amanda Johansson till lotten 1¹⁴⁰, för Axel Reinhold Lund till lotten 1¹⁴¹, för Carl Axel Herman Carlsson till lotten 1¹⁴⁴ och för Carl Anders Thorell till lotten 1¹⁴⁵;

skolande vid försäljningarna i övrigt iakttagas, beträffande samtliga lotter, att lotterna överlåtas i det skick, vari de vid tillträdet befinnas, samt att ägarna av lotterna respektera dels en inteckning, som den 13 mars 1930, § 140, beviljats i Regnemyra 1¹ m. fl. fastigheter Carl Lagercrantz till säkerhet för rätt till jakt och fiske m. m., dels ock kontrakt den 14 november 1931 mellan kronan och Rejmyre Bruks Aktiebolag angående inköp för kronans räkning av vissa fastigheter, varigenom kronan medgivit bolaget rätt att bibehålla å fastigheterna befintliga elektriska ledningar med tillhörande stolpplatser, transformatorhus och övriga anläggningar m. m., vilken rätt bolaget genom avtal den 17 juli 1933 överlåtit å Rejmyre Elektriska Distributionsförening u. p. a., beträffande lotterna 1¹³⁶, 1¹³⁷, 1¹³⁸, 1¹³⁹, 1¹⁴⁰, 1¹⁴¹, 1¹⁴⁴ och 1¹⁴⁵, att ägarna av lotterna äro skyldiga uppföra och underhålla hägnad kring lotterna, beträffande lotterna 1¹³¹ + 1¹⁴⁷, 1¹³⁶, 1¹³⁷, 1¹³⁸, 1¹³⁹, 1¹⁴⁰, 1¹⁴¹, 1¹⁴⁴ och 1¹⁴⁵, att i köpen ingå endast kronan tillhöriga, å lotterna befintliga byggnader och anläggningar, beträffande lotten 1¹³¹ + 1¹⁴⁷, att ägaren av lotten respekterar dels en inteckning, som den 1 september 1921, § 1, beviljats i Regnemyra 1¹ vattenfallsstyrelsen för kronan såsom ägare av Älvkarleby vattenfall m. m. till säkerhet för rätt att framdraga och för all framtid bibehålla högspänningsledning m. m., dels ock kontrakt den 26 juni 1934 mellan kronan och folkskolläraren Fritz Wallin angående försäljning av den s. k. förvaltarebostaden eller lägenheten Regnemyra 1⁸⁷ (Backgården), varigenom nämnda lägenhet tillförsäkrats rätt att för all framtid hava vissa vatten- och avloppsledningar framdragna över kronoparken Rejmyre samt ensam disponera en på ett avstånd av omkring 60 meter från lägenhetens ägo gräns belägen brunn, att ägaren av lägenheten Regnemyra 1⁷⁵ medgives rätt att mot en ersättning av 10 kronor för år ensam nyttja å lotten belägen cementerad källa och tvättstuga ävensom att taga nödig väg till desamma, att i bostadslägenheterna Stallmästaregården, Gläntan och Gryt å fastigheten Regnemyra 1¹⁰⁸ boende personer medgivas rätt att till den 1 januari 1949 avgiftsfritt för husbehov nyttja en å lotten omedelbart väster om fastigheten Regnemyra 1¹⁴⁷ belägen brunn ävensom använda erforderlig väg till desamma, att ägarna av Regnemyra 1⁸⁹ och Regnemyra 1¹⁴⁶

medgivas rätt att avgiftsfritt för all framtid ensamma nyttja en å lotten invid vägen litt. b omedelbart nordväst om Regnemyra 1¹⁴⁶ belägen brunn ävensom nyttja väg till densamma samt att ägaren av lotten är skyldig tåla skada och intrång, som förorsakas lotten genom av kronan (telegrafverket) samt abonnenterna vid Bremyre och Magnehults gårdar över lotten framdragna telefonledningar, b e t r ä f f a n d e l o t t e n 1¹³⁸, att änkan Hulda Karlsson medgives rätt att under sin återstående livstid avgiftsfritt disponera ett åt henne nu upplåtet rum i det å lotten befintliga boningshuset jämte del i uthusbyggnader, ävensom b e t r ä f f a n d e l o t t e n 1¹⁴¹, att ägaren av lotten är skyldig tåla skada och intrång, som förorsakas lotten genom av kronan (telegrafverket) över lotten framdragen telefonledning.

6:o.

Starby kungsladugård i Östergötlands län.

Jämlikt beslut den 17 juli 1936 har domänstyrelsen medgivit arrendatorn av arrendelotten nr 1 A av kronoegendomen Starby kungsladugård i S:t Pers m. fl. socknar av Östergötlands län tillstånd att till arrendeperiodens utgång den 14 mars 1955 till fru Elin Pettersson, Vadstena, mot vissa villkor upplåta ett tomtområde av egendomen om cirka 38 ar.

I anslutning härtill har arrendatorn av egendomen, K. G. Hedmark, till Elin Pettersson upplåtit området ifråga från den 1 mars 1936; och har Elin Pettersson enligt ett beträffande upplåtelsen upprättat arrendekontrakt av den 10 september 1936 att till domänstyrelsen av den avtalade årliga avgälden erlägga 50 kronor. Å området, som är beläget invid södra infartsvägen till Vadstena stad, har, sedan länsstyrelsen i länet genom resolution den 30 september 1936 medgivit att å området finge under vissa villkor anordnas upplag av eldfarliga oljor, uppförts en servicestation för försäljning av bensin och dylikt. Härjämte finnes i omedelbart sammanhang med anläggningen och för dess betjäning uppfört bland annat ett bostadshus, inrymmande två lägenheter, vardera om två rum och kök.

Under åberopande bland annat av de avsevärda kostnader, som nedlagts för anläggningens utförande, har Elin Pettersson i framställning till domänstyrelsen den 22 november 1937 anhållit om tillstånd att med tillträdesrätt om möjligt från den 14 mars 1938 få inköpa det markområde av egendomen, varå anläggningen vore belägen. På Elin Petterssons föranstaltande har genom distriktslantmätaren Adolf Hallander framlagts förslag till avstyckning från kronoegendomen av lämpligt område; och finnes avstyckningsförslaget, som tillkommit i samförstånd med arrendatorn av egendomen, närmare utmärkt å en av Hallander år 1937 upprättad karta.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande:

Det till avstyckning från egendomen föreslagna området innehåller enligt å kartan tecknad beskrivning i areal 1.35 hektar åker. Då Elin Pettersson önskade tillträda området om möjligt redan den 14 mars 1938 men området för närvarande ingår i det för Hedmark intill den 14 mars 1955 för egendomen gällande arrendeavtal, har särskild överenskommelse i ifrågakomna hänseende träffats mellan vederbörande.

Arrendatorn Hedmark har i avgiven förbindelse förklarat, att han icke hade något att erinra emot att området försålles till Elin Pettersson med tillträdesrätt från den 14 mars 1938 ävensom att han, därest en dylik försäljning komme till stånd, avstode från varje ersättningsanspråk gentemot kronan i anledning av försäljningen.

Domänintendenten har i avgivet yttrande, under framhållande att det till avstyckning föreslagna området utan men kunde avskiljas från egendomen, tillstyrkt bifall till ansökningen. Såsom skälig köpeskilling för området under förhandenvarande omständigheter har domänintendenten föreslagit 70 öre per kvadratmeter.

Elin Pettersson har förklarat sig villig erlægga sålunda föreslagen köpeskilling.

Överlantmätaren har meddelat, att hinder enligt jorddelningslagen icke torde möta mot den föreslagna avstyckningen från egendomen. Vissa angivna smärre jämkningar i det av Hallander upprättade styckningsförslaget syntes emellertid önskvärda.

Med skrivelse den 21 januari 1938 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning samt därvid anfört bland annat följande.

Styrelsen ansåge i likhet med domänintendenten, att området utan men för egendomen kunde försäljas till Elin Pettersson. Med hänsyn till den av egendomens arrendator lämnade förbindelsen syntes hinder icke föreligga för områdets försäljning med tillträdesrätt omedelbart efter det lantmåteriförrättningen för områdets avstyckning fastställes. Den av domänintendenten för området föreslagna köpeskillingen av 70 öre per kvadratmeter kunde av styrelsen godtagas. För försäljningens genomförande torde riksdagens medverkan vara erforderlig.

*Departementets-
chefen.*

Jag tillstyrker det av domänstyrelsen framlagda försäljningsförslaget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att, sedan ett område om cirka 1.35 hektar, närmare utmärkt å en av distriktslantmätaren Adolf Hallander år 1937 upprättad karta, genom avstyckning frånskiljts arrendelotten nr 1 A av kronoegendomen 8 94/100 mantal Starby nr 1 i S:t Pers socken av Östergötlands län, berörda område må i befintligt skick mot en köpeskilling, motsvarande 70 öre för kvadratmeter, försäljas till Elin Pettersson, under villkor i övrigt att området av köparen tillträdes omedelbart efter det lantmåteriförrättningen för områdets avstyckning fastställes, att köparen ikläder sig ansvar för de anspråk på ersättning, som kunna framställas av egendomens arrendator i anledning av att området i anslutning till en av arrendatorn i ären-

det avlämnad förklaring icke längre ingår i egendomsarrendet, att den fastställda köpeskillingen för området vid tillträdet kontant erlägges till länsstyrelsen i länet, som har att utfärda köpebrev å området, samt att köparen har att ansvara såväl för kostnaderna i anledning av områdets avstyckning och lagfaranande som för övriga med köpet förenade utgifter.

7:o.

Visten nr 1 i Östergötlands län.

Kronoegendomen 1 mantal Visten nr 1 i Å socken av Östergötlands län är för tiden 14 mars 1928—14 mars 1938 utarrenderad mot en avgäld, som från och med den 14 mars 1933 årligen utgår med dels 13 hektoliter vete, 39 hektoliter havre och 82 kilogram smör att lösas med penningar efter senast för länet fastställda pris enligt litt. A i markegångstaxan, dels därutöver 700 kronor.

Uppskattningsförrättning har hållits å egendomen under år 1935.

Av handlingarna i ärendet ävensom en kopia av en av t. f. distriktslantmätaren Frithiof Engström år 1917 över egendomen upprättad karta med beskrivning inhämtas bland annat följande.

Egendomen, förlagd i ett skifte, är belägen 17 kilometer från Söderköpings stad samt 9 kilometer från Kuddby järnvägsstation. Den innehåller en areal av 87.358 hektar, varav 39.665 hektar åker och tomt, 1.941 hektar äng, 43.694 hektar avrösningsjord samt 2.058 hektar impediment.

Åkerjorden består av lera på lerbotten samt lermylla på lerbotten. Skogens kvalitet är medelgod.

Av kronans å egendomen förefintliga byggnader är boningshuset i gott stånd, ladugården rötskadad och otidsenlig och i behov av ombyggnad samt övriga byggnader i hjälpligt skick. Ett å egendomen befintligt svinhus tillhör arrendatorn.

Egendomen äger del i häradsallmänning och belastas av två särskilda avdikningslån.

Taxeringsvärdet utgör 44,400 kronor, varav 36,000 kronor för inägorna och 8,400 kronor för skogsmarken och skogen.

Uppskattningsnämnden har med hänsyn till ladugårdens dåliga beskaffenhet och den förhållandevis höga kostnad, som ett uppförande av ny ladugård skulle åsamka kronan, föreslagit egendomens försäljning till egendomens arrendator Carl Einar Carlsson, vilken sedan år 1933 innehaft arrendet av egendomen och därunder väl hävdad densamma.

Egendomen har av nämnden åsatts ett saluvärde av i runt tal 44,600 kronor, därav 12,300 kronor för skogsmark och växande skog. Arrendevärdet har beräknats till 1,450 kronor.

Vederbörande *överjägmästare* har förordat egendomens försäljning till det åsatta saluvärdet.

Carlsson har skriftligen förklarat sig villig inköpa egendomen för det föreslagna priset.

Med skrivelse den 21 januari 1938 har *domänstyrelsen* överlämnat ärendet till Kungl. Maj:t samt därvid anfört i huvudsak följande.

Styrelsen biträdde uppskattningsnämndens förslag att försälja egendomen och hade intet att erinra mot det egendomen åsatta saluvärdet. Styrelsen hade vidare intet att erinra mot att Carlsson tillerkändes hembuds rätt vid försäljningen. Carlsson hade visserligen arrenderat egendomen allenast sedan år 1933, men dessförinnan hade egendomen brukats av hans moder från år 1930 och av hans fader från år 1893. Då arrendevärdet överstege 1,000 kronor, vore riksdagens medverkan i försäljningsbeslutets fattande erforderlig.

*Departements-
chefen.*

Det av domänstyrelsen framlagda försäljningsförslaget finner jag mig kunna biträda. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen 1 mantal Visten nr 1 i Å socken av Östergötlands län må försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. för en köpeskilling av 44,600 kronor med hembuds rätt jämlikt 9 § i förordningen för egendomens arrendator Carl Einar Carlsson,

skolande vid försäljningen i övrigt iakttagas, att egendomen försäljes med tillträdes rätt räknat från den 14 mars 1938, att egendomen överlåtes i det skick, vari den vid tillträdet befinner sig, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, att varken kronan eller Carlsson efter tillträdesdagen skola äga framställa ersättningsanspråk mot varandra på grund av arrendeavtalet med undantag dock för tilläventyrs oguldna arrendeavgälder och skatter för egendomen samt att köparen ansvarar för egendomen åvilande andelar i avdikningslån.

8:o.

Hummelstad nr 1 samt Hartorp eller Rumbotorp i Kalmar län.

Kronoegendomen 1 mantal Hummelstad nr 1 och $\frac{1}{8}$ mantal Hartorp eller Rumbotorp å Ankarsrums kronopark i Hallingebergs socken av Kalmar län har med den omfattning, som angivits å en av distriktslantmätaren A. Englund år 1925 upprättad karta över Hummelstads kronodomän, varit utarrenderad till den 14 mars 1937. Genom arrendekontrakt den 23 juli 1937 har domänstyrelsen härefter utarrenderat egendomen för tiden till den 14 mars 1957, därvid emellertid från arrendet undantagits fem områden, vilka betecknats med litt. A—E å två av distriktslantmätaren Georg Sundblad år 1936 upprättade avstyckningskartor samt närmare omförmälas i det följande.

Med anledning av egendomens arrendeledighet den 14 mars 1937 infordrade domänstyrelsen från domänintendenten och länets hushållningssällskaps egnahemsnämnd upplysningar angående egendomens lämplighet till upplåtelse i egnahemslägenheter eller åbolägenheter samt huruvida efterfrågan å dylika lägenheter funnes i orten. Yttranden avgåvos jämväl av vederbörande jägmästare och överjägmästare. De hörda myndigheterna föreslogo egendomens förnyade utarrendering, med undantag möjligen för lägenheten Grindstugan, som borde försäljas till innehavaren.

Uppskattningsförrättning har hållits å egendomen den 25 augusti 1936. Av instrument över denna förrättning jämte ärendet tillhörande handlingar och kartor inhämtas i huvudsak följande.

Egendomen, som är belägen 35 kilometer från Västervik och 11 kilometer från Ankarsrums järnvägsstation, har en areal av 191.58 hektar, varav 53.235 hektar tomt och åker, 7.605 hektar äng och odlingsmark, 122.875 hektar avrösningsjord och 7.865 hektar impediment. Av nämnda areal ingå för närvarande i arrendet 51.283 hektar, varav 48.0715 hektar tomt och åker samt 3.2115 hektar äng.

Uppskattningsnämnden har anfört följande. Enligt domänstyrelsens förordnande skulle förslag uppgöras till egendomens förnyade utarrendering, därvid lägenheten Grindstugan skulle saluvärderas. Emellertid hade domänstyrelsen den 30 oktober 1934 bemyndigat överjägmästaren att träffa avtal med Herbert Larsson och Emund Pettersson om upplåtelse för bostadsändamål av två tomter. Vidare hade en sågverksägare på platsen, Petrus Gustafsson anhållit att få friköpa ett område, varå han ägde industriell anläggning, och varå han önskade uppföra boningshus. I anslutning därtill föresloge nämnden försäljning av följande lotter, nämligen

1. Bostads- och industrilägenhet (*lotten litt. A* å 1936 års karta). Areal inklusive vattenområde, 2.628 hektar. Saluvärde 3,310 kronor, varav 66 kronor 50 öre utgjorde avstyckningskostnader. Arrendevärde 150 kronor. Denna lott vore bebyggd med Petrus Gustafsson tillhöriga sågverksbyggnader. Lotten borde hembjudas Gustafsson enligt 10 § i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m.

2. Bostads- och industrilägenhet (*lotten litt. B*, Grindstugan). Areal 0.5684 hektar, varav 0.0335 hektar tomt och åker, 0.0405 hektar äng m. m. och 0.4944 hektar avrösningsjord. Saluvärde 1,690 kronor, varav 35 kronor utgjorde avstyckningskostnader. Arrendevärde 100 kronor. Lotten, som vore bebyggd med Josef Landkvist tillhöriga snickeriverkstad och boningshus jämte uthus, borde hembjudas Landkvist enligt 10 § i försäljningsförordningen.

3. Bostadslägenhet (*lotten litt. C*). Areal 0.1755 hektar avrösningsjord. Saluvärde 560 kronor, varav 35 kronor utgjorde avstyckningskostnader. Arrendevärde 30 kronor. Lotten, som vore bebyggd med Emund Pettersson tillhörigt boningshus jämte uthus, borde hembjudas Pettersson enligt 10 § i nämnda förordning.

4. Bostadslägenhet (*lotten litt. D*). Areal 0.1755 hektar avrösningsjord. Saluvärde 560 kronor, varav 35 kronor utgjorde avstyckningskostnader. Arrendevärde 30 kronor. Lotten, som vore bebyggd med Herbert Larsson tillhörigt boningshus jämte uthus, borde hembjudas Larsson enligt 10 § i samma förordning

5. Obebyggd bostadslägenhet (*lotten litt. E*). Areal 0.1443 hektar, varav 0.101 hektar åker och 0.0433 hektar avrösningsjord. Saluvärde 520 kronor, varav 35 kronor utgjorde avstyckningskostnader. Arrendevärde 30 kronor. Lotten borde utbudas till salu under hand enligt 13 § i förordningen.

Innehavarna av lotterna A—D hade förklarat sig önska inköpa respektive lotter för de åsatta saluvärdena. Förbehåll rörande lägenheternas användning och om återköpsrätt borde ej göras. Skulle dylikt förbehåll likväl föreskrivas, borde saluvärdena minskas med 10 procent. Köparna borde åläggas att hålla laggillt stängsel i gränserna mot stamfastigheten. I köpen skulle ej ingå delaktighet i någon stamfastigheten tillhörande särskild rättighet, förmån eller skyldighet.

Överjägmästaren har ej haft något att erinra mot uppskattningsnämndens förslag.

Med skrivelse den 30 juli 1937 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört följande.

Styrelsen hade ej något att erinra mot områdenas försäljning eller mot de föreslagna saluvärdena. Lotten litt. A torde dock ej kunna försälas med hembuds rätt enligt 10 § i förordningen, då lotten ej vore bebyggd med bostadshus, som lämnade nöjaktig bostad åt innehavaren och hans familj. På grund därav torde för försäljning av lotten till Petrus Gustafsson riksdagens medverkan vara erforderlig. Hela försäljningsärendet syntes därför böra underställas riksdagens prövning.

*Departements-
chefen.*

Vad domänstyrelsen anfört giver mig icke anledning till erinran. På grund därav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoegendomen 1 mantal Hummelstad nr 1 och $\frac{1}{8}$ mantal Hartorp eller Rumbotorp å Ankarsrums kronopark i Hallingebergs socken av Kalmar län må enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. försälas de å förenämnda av distriktslantmätaren Georg Sundblad år 1936 upprättade kartor angivna lotterna litt. A, B, C, D och E för köpeskillingar av respektive 3,310, 1,690, 560, 560 och 520 kronor, lotterna litt. A, B, C och D med hembuds rätt enligt 10 § förordningen för Petrus Gustafsson till litt. A, för Josef Landkvist till litt. B, för Emund Pettersson till litt. C och för Herbert Larsson till litt. D, samt lotten litt. E såsom bostadslägenhet under hand enligt 13 § i förordningen, under villkor beträffande samtliga lotter, att lotternas tillträde räknas från den 14 mars 1938, att lotterna försälas i befintligt skick, att lotterna ej erhålla del i någon stamfastigheten tillhörande särskild rättighet, förmån eller skyldighet samt att innehavare av över lotterna eventuellt framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att hava ledningarna kvarstående och desamma nyttja utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur.

9:o.

Resteröd nr 2 Östra i Göteborgs och Bohus län.

Kronoegendomen 1 mantal Resteröd nr 2 Östra i Resteröds socken av Göteborgs och Bohus län är till den 14 mars 1938 utarrenderad mot årligt arrende av 1,460 kronor.

Med anledning av egendomens arrendeledighet den 14 mars 1938 har domänstyrelsen från domänintendenten och länets hushållningssällskaps egnahemsnämnd införskaffat upplysningar angående egendomens lämplighet till upplåtelse i egnahemslägenheter eller åbolägenheter samt huruvida efterfrågan å dylika lägenheter funnes i orten. Härjämte har styrelsen infordrat yttranden från vederbörande jägmästare och överjägmästare, varjämte uppskattningsförrättning hållits å egendomen den 2 oktober 1936.

Av handlingarna i ärendet, däribland vid uppskattningsförrättningen fört protokoll samt en av distriktslantmätaren B. H. Lundholm år 1935 över egendomen upprättad karta med beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 11 kilometer från Uddevalla och 2 kilometer från Resteröds hållplats, har en areal av 146.806 hektar, varav 20.819 hektar åker, 3.757 hektar äng och 122.23 hektar avrösningsjord. Av egendomens inägor är till kyrkotomt och kyrkogård upplåtet ett område av 0.2080 hektar.

Byggnadsbeståndet är i stort sett gott och väl underhållet. Spannmålsboden och redskapsboden äro dock fallfärdiga och i behov av ombyggnad. Husen å det å egendomen befintliga torpet Getryggen äro i mindre gott skick.

Åkerjorden, som utgöres av mullblandad lättlera på botten av blå- och gullera, är relativt god. Samfällighet finnes icke. Forshälla elektriska distributionsförening har elektriska ledningar framdragna över egendomen. Taxeringsvärdet utgör 48,600 kronor, varav för inägorna 33,100 kronor, för skogsmarken 3,500 kronor samt för växande skog 12,000 kronor.

Domänintendenten och egnahemsnämnden hava, före uppskattningsförrättningen, föreslagit förnyad utarrendering av egendomen.

Uppskattningsnämnden har anfört följande. Egendomen hade i stort sett bra åbyggnader och vore mycket väl skött samt relativt väl belägen. Då den emellertid vore förhållandevis liten, syntes kronan icke ha något större intresse av att ha egendomen kvar i sin ägo. Egendomens arrendator, fröken Lisa Pettersson, som innehaft arrendet sedan den 14 mars 1918, hade nedlagt mycket penningar och ett förtjänstfullt arbete å egendomen. Nämnden tillstyrkte därför av henne gjord framställning att få friköpa inägorna med för avstyckningen lämplig skogsmark. Resteröds kommun hade begärt att för utökning av sin å egendomen belägna kyrkogård och begravningsplats få förvärva ett mindre område av egendomen. Nämnden föresloge försäljning av följande två lotter.

Lotten 1. Huvudgården, omfattande inägoområdet med torpet Getryggen och den avrösningsjord, som begränsades av linjen mot kronoparken (A—B å den förut angivna kartan). Areal 47.552 hektar, varav 20.768 hektar tomt och åker, 3.757 hektar äng och 23.027 hektar avrösningsjord. Saluvärde 38,000 kronor, varav 7,900 kronor för avrösningsjord med växande skog. Arrendevärde 1,200 kronor. Lotten borde hembjudas arrendatorn enligt 9 § i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall

av kronoegendom m. m. Vid lottens försäljning borde förbehåll göras om rätt för kronan såväl till väg över lotten som till upplagsplats å densamma. Vidare borde handlanden S. F. Dahlberg i Resteröd tillerkännas rätt att mot erläggande av 10 kronor för år till lottens ägare använda en av honom å lotten anordnad vattenkälla med ledning jämte nödig väg till källan. Lisa Pettersson hade förklarat sig godtaga det av nämnden föreslagna saluvärdet.

Lotten II. Område avsett för utökning av Resteröds församlings begravningsplats. Areal 0.2835 hektar, varav 0.051 hektar åker och 0.2325 hektar avrösningsjord. Saluvärde 500 kronor. Nämnden tillstyrkte, att församlingen finge inköpa området för nämnda köpeskilling, som skulle erläggas kontant.

Värderingarna vore verkställda under förutsättning att lotterna överlåtes i det skick, vari desamma på grund av gällande arrendekontrakt skulle av arrendatorn överlämnas. Nämnden hade ej funnit skäl föreslå föreskrivande av särskilda försäljningsvillkor samt återköpsrätt. Skulle föreskrift härom likväl anses böra meddelas, borde saluvärdet nedsättas med 15 procent.

Överlantmätaren har meddelat, att hinder mot avstyckning i enlighet med nämndens förslag icke mötte.

Överjägmästaren har anfört följande. Något bärande skäl för det av uppskattningsnämnden framförda dispositionsförslaget att, oaktat egendomens byggnadsbestånd vore i stort sett gott, försälja huvudgården syntes icke hava förebragts. Snarare borde dels det förhållandet, att egendomen hade ett ur bland annat sommarpensionatssynpunkt gynnsamt läge, dels den omständigheten att vid en försäljning av jordbruket en icke ringa mängd skogsmark måste medfölja hava bort utgöra skäl att icke förorda annan markförsäljning än det till utökning av kommunens begravningsplats ifrågasatta området. Överjägmästaren avstyrkte huvudgårdens försäljning. Skulle egendomen trots allt styckas, borde kronan förbehållas rätt till upplagsplats i vinkeln mellan ägofigurerna 47 och 48 å den förut angivna kartan samt vägrätt å samtliga vägar å salulotten I. Beträffande de föreslagna saluvärderna hade överjägmästaren intet att erinra under förutsättning, att huvudgården skulle betraktas som enbart jordbruksegendom och räntabiliteten baseras uteslutande på jordbrukets normala avkastning, ändock extra inkomster torde kunna utvinnas med hänsyn till läget i en trakt med utvecklad sommarpensionats- och badortsrörelse.

Med skrivelse den 22 juli 1937 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört följande.

Styrelsen, som medgivit försäljning till Resteröds församling av lotten II, hade beträffande huvudgårdsslotten ej något att erinra mot uppskattningsnämndens förslag eller mot det åsatta saluvärdet. Med hänsyn till arrendevärdets storlek torde riksdagens medverkan till försäljningen vara erforderlig.

*Departements-
chefen.*

Jag har icke något att erinra mot det av domänstyrelsen förordade försäljningsförslaget. Med hänsyn till att av egendomens inägor är till kyrkotomt och kyrkogård upplåten — förutom förenämnda lotten II — en areal av 0.2080 hektar, synes arealen å den till försäljning avsedda huvudgårdsslotten utgöra 47.3440 hektar.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoegendomen 1 mantal Resteröd nr 2 Östra i Resteröds socken av Göteborgs och Bohus län huvudgårds-lotten om 47.3440 hektar må försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. för en köpeskilling av 38,000 kronor med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för Lisa Pettersson och med tillträdes rätt räknat från den 14 mars 1938 samt under villkor i övrigt, att egendomen försäljes i fullgott skick, att endast kronan tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen, att förbehåll göres för de jämkningar i gränser och areal, som kunna befinnas erforderliga vid blivande avstyckningsförrättning å egendomen, att kronan förbehålles rätt att utan ersättning begagna dels ett å en av distriktslantmätaren B. H. Lundholm år 1935 upprättad karta närmare angivet område i vinkeln mellan ägofigurerna nr 47 och 48 såsom upplagsplats, dels ock samtliga å lotten framdragna vägar, att S. F. Dahlberg, Resteröd, medgives rätt att mot erläggande av 10 kronor per år till lottens ägare använda en av honom å lotten anordnad vattenkälla med ledning samt nödig väg till källan, att, där est lotten försäljes till Lisa Pettersson, varken hon eller kronan skall äga framställa ersättningsanspråk mot varandra på grund av arrendekontraktet, med undantag för eventuellt oguldna arrendeavgifter och skatter, samt att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att hava ledningarna kvarstående och desamma nyttja utan rätt för köparen till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur.

10:o.

Totorp nr 1 i Göteborgs och Bohus län.

Kronoegendomen 1 mantal Totorp nr 1 i Myckleby socken av Göteborgs och Bohus län är utarrenderad till den 14 mars 1939 mot en årlig arrendeavgift av dels 10 hektoliter vete, 20 hektoliter havre och 162.5 kilogram smör att lösas med penningar efter senast för länet fastställda pris enligt litt. A i markegångstaxan och dels därutöver 800 kronor.

Med anledning av den förestående arrendeledigheten har domänstyrelsen från domänintendenten och länets hushållningssällskaps egnahemsnämnd införskaffat upplysningar angående egendomens lämplighet till upplåtelse i egnahemslägenheter eller åbolägenheter samt huruvida efterfrågan å dylika

lägenheter funnes i orten, varjämte styrelsen infordrat yttrande från vederbörande jägmästare och överjägmästare. Tillika har å egendomen hållits uppskattningsförrättning den 6 november 1936. Av instrument över denna förrättning jämte övriga ärendet rörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren B. H. Lundholm år 1925 över egendomen kopierad och kompletterad karta, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 7 kilometer från Stillingsöns badort och hamnplats, 12 kilometer från Svanesunds färjläge och ångbåtsstation och 36 kilometer från Hogstorps järnvägsstation, har en areal av 137.527 hektar, varav 41.495 hektar tomt och åker, 5.022 hektar äng och 91.01 hektar avrösningsjord. Å egendomen finnas torpen Dalen om 4 hektar åker och någon annan mark samt Nyborg om 1.4290 hektar, som numera brukas till huvudgården. En å torpet Nyborg befintlig stuga äges av Agda Johansson, som nyttjar torpet utan avgäld, samt hennes syskon Clara Ljungkvist och Alma Johansson.

Egendomens byggnader äro i gott skick, mycket väl underhållna samt ungefär tillräckliga för gårdens behov. Åkerjorden består till huvudsaklig del av mullblandad lera, till en del av myrjord samt till en mindre del av mullblandad sandjord och är till största delen av god och medelgod beskaffenhet. Samfällighet finnes ej.

Aktiebolaget Skandinaviska Elektricitetsverk har elektriska ledningar framdragna över egendomen.

Taxeringsvärdet utgör 46,400 kronor, därav 45,000 kronor för inägorna, 1,000 kronor för skogsmarken och 400 kronor för växande skog.

Uppskattningsnämnden har anfört följande. Egendomens byggnadsbestånd vore gott och mycket väl underhållet. Jordbruket vore också synnerligen väl skött. Gården saknade praktiskt taget skog. Arrendatorn, Johan Olsson, som brukat egendomen sedan år 1909, hade i särskild skrift begärt att med äganderätt få förvärva hela egendomen. Med hänsyn till det förtjänstfulla sätt, på vilket Olsson skött gården, tillstyrkte nämnden på det livligaste hans framställning. Egendomen, som saluvärderats till 46,641 (rätteligen 46,555) kronor, varav 3,550 kronor för avrösningsjord med växande skog, samt arrendevärderats till 1,500 kronor, borde hembjudas arrendatorn jämlikt 9 § försäljningsförordningen för ett pris av 43,000 kronor, detta med hänsyn till att arrendatorns egna byggnader och tillhörigheter av nämnden värderats till 3,650 kronor. Mot detta pris hade Olsson förklarat sig icke hava något att erinra. Innehavaren av torpet Dalen hade icke uttalat någon önskan att få köpa torpet.

Med anledning av uppskattningsnämnden givna direktiv hade nämnden alternativt värderat egendomen i två lotter, nämligen

1. Lotten I, huvudgården, omfattande området väster och norr om en å förenämnda karta dragen röd linje. Saluvärde 36,000 kronor, varav 2,700 kronor för avrösningsjord med växande skog.

2. Lotten II, omfattande egendomen i övrigt. Saluvärde 7,000 kronor, varav 850 kronor för avrösningsjord med växande skog.

Vid försäljning enligt detta alternativa förslag borde arrendatorn hembjudas lotten I. Lotten II borde utbjudas såsom jordbrukslägenhet jämlikt 13 § av nämnda förordning.

Agda Johansson borde tillerkännas rätt att utan avgäld under sin återstående livstid hava den av henne nyttjade stugan å torpet Nyborg kvarstående samt att nyttja nödigt tomtområde och väg över egendomen fram till tomten. Värderingen vore verkställd under förutsättning att egendomen

överlätes i det skick, vari densamma på grund av nu om egendomen gällande arrendekontrakt skulle av arrendatorn överlämnas. Nämnden hade ej funnit skäl föreslå föreskrivande av särskilda försäljningsvillkor samt återköpsrätt. Skulle föreskrift härom likväl anses böra meddelas, borde saluvärdet nedsättas med 15 procent.

Överlantmätaren har anfört följande i anledning av förslaget om uppdelning av egendomen i två jordbrukslotter. Enligt protokollet över uppskattningsförrättningen vore egendomen försedd med ändamålsenliga och i gott stånd varande åbyggnader, tillräckliga för gårdens behov i odelat skick. Skogsmarkens produktionsförmåga vore svag och ståndslogen ringa. Då dess areal emellertid vore betydande, borde den dock i väsentlig grad kunna täcka gårdens behov av skogsförnödenheter, såframt denna bibehölles som en brukningsenhet. Då en uppdelning sålunda syntes ur mer än en synpunkt olämplig och icke torde vara till gagn för jordbruksnäringen i orten, syntes den alternativt föreslagna uppdelningen icke stå väl i överensstämmelse med 19 kapitlet 3 § jorddelningslagen.

Överjägmästaren har meddelat, att egendomen ur skogsväsendets synpunkt saknade all betydelse såväl med hänsyn till sitt isolerade läge ute på ön Orust som till följd av sin ringa produktiva skogsmark och obetydliga skogstillgång samt att han icke hade något att erinra mot de föreslagna saluvärdena.

Domänstyrelsen har med skrivelse den 22 juli 1937 underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört följande.

Med hänsyn till vad uppskattningsnämnden upplyst borde egendomen försäljas ostyckad. Mot det egendomen åsatta saluvärdet hade styrelsen ej annat att erinra än att detsamma borde bestämmas till 43,000 kronor, varvid i köpet ej skulle ingå arrendatorn tillhöriga byggnader och anläggningar. På grund av arrendevärdets storlek vore riksdagens medverkan till försäljningen erforderlig.

Med skrivelse den 17 september 1937 har härefter domänstyrelsen överlämnat en till styrelsen ställd ansökning av förenämnda *Agda Johansson* samt *Clara Ljungkvist* och *Alma Johansson* om tillstånd för Clara Ljungkvist och hennes man att med äganderätt förvärva torpet Nyborg med tillhörande hage och utfartsväg, över vilken ansökan vederbörande domänintendent avgivit yttrande. Till stöd för ansökningen har anförts, att torpet uppodlats av sökandena och dessas år 1930 avlidne fader. Sökandena ägde mangårdsbyggnaden, som vore i gott stånd, ävensom källare och vedbod, varemot arrendatorn ägde ladugården.

Domänintendenten, som icke kunnat tillstyrka den gjorda framställningen, har anfört i huvudsak följande.

Agda Johansson bebodde tidvis torpet men hade, enligt arrendatorns uppgift, icke brukat någon jord under de sista åren. De båda andra syskonen, Clara och Alma, hade — likaså enligt arrendatorns uppgift — sedan många år varit bosatta utom hemmet och endast någon enstaka gång besökt platsen. Clara vore gift med livförsäkringsinspektören C. J. Ljungkvist, som ägde en villa i Trollhättans stad. Såvitt domänintendenten kunde finna, talade inga som helst skäl för bifall till framställningen. Med hänsyn till att arrendatorn, som ägde ladugården å platsen, icke vore villig försälja densamma, torde det för övrigt bliva mycket svårt att tillskapa en fastighet, som kunde bliva föremål för avstyckning. Den av sökandena åsyftade hagen

syntes avse ett område, beläget intill torpets odlade jord och bevuxet med tämligen god skog. Då detta emellertid vore praktiskt taget den enda skog, som funnes å egendomen, syntes denna icke rimligen kunna frånskiljas gården.

Domänstyrelsen har, med hänsyn till vad domänintendenten upplyst, ansett, att ansökningen icke borde föranleda till någon vidare åtgärd.

På grund av särskild remiss har domänstyrelsen den 11 februari 1938 med överlämnande av yttrande av domänintendenten ånyo utlåtit sig i ärendet.

Domänintendenten har därvid andragit väsentligen följande.

Boningshuset eller stugan å torpet Nyborg innehölle ett litet rum och ett ännu mindre kök. Skafferi, förstuga samt vindsutrymmen i vanlig bemärkelse saknades. Stugan vore mycket gammal och bristfällig. Enligt arrendator Olssons uppgift hade den inköpts år 1910 av syskonen Johanssons fader för 160 kronor och därefter icke varit föremål för någon nämnvärd reparation. Källaren vore totalt förfallen; endast några stenmurar stode kvar på platsen. Vedboden vore mycket bristfällig och saknade värde. Den arrendatorn tillhöriga ladugården vore däremot i mycket gott skick och försedd med cementinrede i kostallet.

Å den hage, som omförmäldes i syskonen Johanssons förenämnda skrivelse, funnes ett bevattningsställe, som nyttjades för huvudgårdens nötkreatur under betestiden. Domänintendenten ifrågasatte, huruvida icke ett avskiljande av förberörda område med därå växande skog från huvudgården vore i strid mot gällande jorddelningslag. Domänintendenten kunde icke heller finna några särskilda ömmande omständigheter föreligga i syskonen Johanssons hemställan att få förvärva torpet Nyborg med intilliggande hage. Det vore för domänintendenten känt, att syskonen icke ägnat sig åt eller på något sätt förut intresserat sig för jordbruk, utan förvärvet avsåge fastmer bostadslägenhet under sommarmånaderna för familjen Ljungkvist.

Domänstyrelsen har bland annat anfört följande.

Vederbörande fjärdingsman hade meddelat, att Agda Johansson, som vore mantalsskriven i Myckleby socken, bebodde den å torpet Nyborg befintliga stugan, men att hon för tre år sedan upphört med drivande av jordbruk. Under sommarmånaderna brukade hennes i Trollhättan bosatta syster och svåger, livförsäkringsinspektören Ljungkvist, med barn tillbringa viss tid hos henne.

Därest den föreliggande ansökningen om förvärv av torpet Nyborg skulle bifallas, torde endast ett mindre tomtområde böra ifrågakomma. Såsom lämpligt sådant kunde ägofigur nr 126 å den av distriktslantmätaren B. H. Lundholm år 1925 över inägorna till egendomen upprättade kartan avsättas. Dock borde ett område av cirka två meters bredd framför den egendomens arrendator tillhöriga ladugården undantagas. Domänstyrelsen ville likväl framhålla, att, då Clara Ljungkvists man vore ägare till en villa i Trollhättan samt förenämnda stuga å torpet Nyborg vore sådan, att den mindre väl lämpade sig till boningshus och ej syntes vara av den beskaffenhet, som avsåges i 10 § av försäljningsförordningen, styrelsen ansåge, att några skäl icke förelåge för försäljning av torpet eller del därav. Det av styrelsen föreslagna köpevillkoret, att Agda Johansson skulle äga att utan avgift till ägaren av egendomen under sin livstid hava en henne tillhörig byggnad å torpet Nyborg kvarstående och nyttja densamma jämte nödigt tomtområde och väg över egendomen fram till tomten, torde vara tillfyllest.

Jag biträder domänstyrelsens förslag om kronoegendomens försäljning med hembud för nuvarande arrendatorn och kan alltså icke förorda bifall till omförmälda ansökning om förvärv för Clara Ljungkvist och hennes man av det å egendomen befintliga torpet Nyborg. *Departements-
chefen.*

Under återopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen 1 mantal Totorp nr 1 i Myckleby socken av Göteborgs och Bohus län må försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. mot en köpeskilling av 43,000 kronor med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för arrendatorn Johan Olsson och med tillträdes rätt för köparen den 14 mars 1939 samt under villkor i övrigt, att egendomen försäljes i fullgott skick, att endast kronan tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen, att, därest egendomen kommer att försäljas till Olsson, varken denne eller kronan skall äga framställa ersättningsanspråk mot varandra på grund av arrendekontraktet med undantag för eventuellt oguldna arrendeavgifter och skatter, att Agda Johansson skall äga att utan avgift till ägaren av egendomen under sin livstid hava en henne jämte hennes syskon Clara Ljungkvist och Alma Johansson tillhörig byggnad å torpet Nyborg kvarstående och nyttja densamma jämte nödigt tomtområde och väg över egendomen fram till tomten, samt att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att hava ledningarna kvarstående och desamma nyttja utan rätt för köparen till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna, ävensom för skada, som förorsakas å kreatur.

11:o.

Brötegården med Hamnebacka i Älvsborgs län.

Kronoegendomen $\frac{9}{10}$ mantal Brötegården med Hamnebacka 1⁴ i Ödeborgs socken av Älvsborgs län är för tiden till den 14 mars 1939 utarrenderad till Emil Larsson mot en årlig avgäld av 1,070 kronor.

Vederbörlig uppskattningsförrättning har under år 1936 hållits å egendomen. Av det vid förrättningen förda protokollet jämte tillhörande handlingar, däribland utdrag av en utav extra lantmätaren Kristian Aspgrén år 1914 upprättad karta över egendomen, inhämtas bland annat följande.

Egendomen är belägen på ett avstånd av 30 kilometer från Uddevalla och 1 kilometer från Ödeborgs järnvägsstation samt har en areal av 43.4 hektar, därav 26.7 hektar tomt och åker, 9.6 hektar äng och 7.1 hektar avrösningsjord.

Egendomen har tillsammans med kronoegendomen Brötegården med Hamnebacka 1⁵ (kronoparken) andel i en grusgrop. Andelen har genom ett den 30 juni 1937 fastställt laga skifte utbrutits från samfällid mark till fastigheterna Brötegården med Hamnebacka 1⁴—1³⁵ samt har en areal av 0.714 hektar.

Åkerjorden består till största delen av lera på lerbotten. Kronans byggnader å egendomen äro i underhållet skick och tillräckliga för gårdens behov. Ladugårdsbyggnaderna äro emellertid gamla och mycket bristfälliga samt erfordra snar ombyggnad. Egendomens taxeringsvärde utgör 36,100 kronor.

Uppskattningsnämnden har, med hänsyn till ladugårdsbyggnadernas beskaffenhet och den omständigheten att egendomen är så gott som i avsaknad av skogsmark föreslagit, att egendomen vid nu löpande arrendeperiods utgång skulle i dess helhet försäljas. I samband därmed skulle även grusgropslotten avyttras. Kronoegendomen Brötegården med Hamnebacka 1⁴ skulle uppdelas i en jordbrukslott, huvudgårdslotten, samt 14 tomtområden. Tomterna hava utlagts i enlighet med särskilt upprättad styckningsplan, som blivit fastställd av länsstyrelsen den 25 mars 1937. Huvudgårdslotten skulle omfatta en areal av cirka 40.6780 hektar, därav 24 hektar tomt och åker, 9.6 hektar äng och 7.078 hektar avrösningsjord med skog. Lotten har åsatts ett saluvärde av 23,100 kronor, varav 560 kronor för skog och skogsmark. Nämndens förslag i avseende å tomternas arealer och saluvärden framgår av följande tabell.

Tomt nr	Areal i hektar cirka	Saluvärde kronor (avrundat belopp)	Tomt nr	Areal i hektar cirka	Saluvärde kronor (avrundat belopp)
1	0.2000	600:—	8	0.1580	470:—
2	0.1850	525:—	9	0.1540	460:—
3	0.2125	640:—	10	0.1500	450:—
4	0.2100	630:—	11	0.1490	450:—
5	0.2550	765:—	12	0.1480	440:—
6	0.2150	645:—	13	0.2040	510:—
7	0.1610	480:—	14	0.2700	540:—

Huvudgårdslotten skulle hembjudas arrendatorn Larsson. Larsson hade sedan 14 mars 1928 innehaft egendomens arrende och dessförinnan hade hans fader under en följd av år arrenderat egendomen. Av tomterna skulle nr 3 och nr 5 hembjudas respektive Nils Olsson och Carl Andersson. Olsson hade erhållit domänstyrelsens medgivande att å tomten nr 3 uppföra ett boningshus. Å tomten nr 5 vore ett Andersson tillhörigt boningshus redan uppfört. Övriga tomtområden skulle utbjudas under hand såsom egnahem. Skifteslotten litt. A (grusgropen) om 0.714 hektar har åsatts ett saluvärde av 4,000 kronor. Lotten skulle försäljas till Valbo vägdistrikt, som innehade nyttjanderätten till grustaget och begärt få inköpa lotten. Övriga i grustaget utlagda skifteslotter skulle äga rätt att använda det å lotten litt. A befintliga vägområdet.

Uppskattningsnämnden har förordat, att vid försäljning av tomterna nr

1—14 förbehåll måtte göras om rätt för samtliga tomter att använda de inom det planlagda området utlagda vägarna.

Saluvärderingarna hade verkställts under förutsättning att egendomen försålles i det skick, vari densamma kontraktsevenligt skulle av arrendatorn avlämnas. Nämnden har icke funnit skäl föreslå föreskrivande av särskilda villkor för lotternas användning eller om återköpsrätt. Skulle föreskrifter härutinnan likväl anses erforderliga, har nämnden förordnat nedsättning av köpeskillingarna med 15 procent.

Arrendatorn *Emil Larsson* har skriftligen förklarat sig önska förvärva huvudgårdslotten till pris, motsvarande det lotten åsatta saluvärdet. Larsson har därjämte meddelat, att samtliga ekonomiska mellanhavanden mellan honom och kronan skulle anses vara reglerade genom försäljningen med undantag dock för oguldna arrendeavgälder och skatter. Dessutom har Larsson förbehållit sig rätt till ersättning för de tegelrör, som han under år 1935 nödgats inköpa för egendomens dränering.

Nils Olsson och *Carl Andersson* hava förklarat sig villiga att till föreslagna saluvärden förvärva tomten nr 3 respektive tomten nr 5.

Vägstyrelsen i *Valbo vägdistrikt* har anhållit att få inköpa lotten litt. A (grusgropen).

Överjägmästaren och överlantmätaren hava icke haft något att erinra mot uppskattningsnämndens försäljningsförslag.

Med skrivelse den 12 oktober 1937 har domänstyrelsen överlämnat ärendet till Kungl. Maj:t samt därvid anfört, att styrelsen biträdde uppskattningsnämndens försäljningsförslag. Vad beträffade huvudgårdslotten hade arrendatorn Larsson i enlighet med beslut av domänstyrelsen den 29 oktober 1936 bekommit ersättning för de av Larsson inköpta tegelrören. Då försäljningen av omförmälda grusgrop icke syntes kunna äga rum utan att riksdagens medgivande införskaffades, vore det lämpligast, att frågan om försäljning av övriga lotter jämväl underställdes riksdagen.

Vad domänstyrelsen anfört giver mig icke anledning till annan erinran än att jag finner huvudgårdslottens skogstilldelning väl knappt tilltagen. Till undvikande av att försäljningsfrågan fördröjes torde emellertid ärendet i befintligt skick få underställas riksdagens prövning. Därest så framdeles skulle visa sig behövt, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att medgiva försäljning till huvudgårdslottens köpare av den ytterligare skog, som Kungl. Maj:t kan finna lämpligt.

*Departements-
chefen.*

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

e j mindre att kronoegendomen $\frac{9}{10}$ mantal Brötegården med Hamnebacka 1⁴ i Ödeborgs socken av Älvsborgs län må försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i följande lotter med arealer och till saluvärden, som förut angivits,

huvudgårdslotten med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för arrendatorn *Emil Larsson*,

tomterna nr 3 och 5 med hembuds rätt enligt 10 § i samma förordning för respektive Nils Olsson och Carl Andersson, samt

tomterna nr 1, 2, 4 och 6—14 genom utbud under hand enligt 13 § i samma förordning,

ä n ä v e n att lotten litt. A, grusgropen, med en areal av 0.7140 hektar försäljes till Valbo vägdistrikt för en köpeskillning av 4,000 kronor;

skolande vid försäljningarna i övrigt iakttagas, att lotterna försäljas med tillträdes rätt för köpare den 14 mars 1939, att lotterna försäljas i det skick, vari de vid tillträdet befinna sig, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningarna, att lotten litt. A försäljes med rätt för övriga skifteslotter i grustaget till användande av den inom förstnämnda lott liggande vägen litt. s, att envar av tomterna 1—14 förbehålles rätt att använda de för samtliga tomter utlagda vägar, att innehavare av över lotterna med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att hava ledningarna kvarstående och att nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur, att, därest försäljning av huvudgårdslotten till Emil Larsson kommer till stånd, samtliga mellan honom och kronan på arrendekontraktet om egendomen i dess helhet grundade rättsanspråk med undantag av tilläventyrs förefintliga anspråk på oguldna arrendavgälder och skatter för egendomen i och genom försäljningen skola anses vara reglerade, att, därest huvudgårdslotten försäljes till annan person än Larsson, köpare såväl av denna lott som ock av tomtområdena skola vara förpliktade att, för såvitt kronan nödgats utgiva ersättning till arrendatorn för av denne å berörda områden verkställd höstplöjning, trädesberedning och frösådd, gottgöra kronan vad kronan i berörda hänseende erlagt, att köpeskillingen för lotten litt. A (grusgropen) skall av vägstyrelsen erläggas kontant till länsstyrelsen samt att beträffande sistnämnda lott bestämmelserna i försäljningsförordningen i tillämpliga delar skola lända till efterrättelse.

12:o.

Kronoparkerna Mångfallberget, Kimheden och Släppen i Västerbottens län.

Hos domänstyrelsen har Bolidens Gruvaktiebolag, Stockholm, i skrivelser den 16 december 1937 anhållit att få förvärva *dels* ett område av kronoparken

Mångfallberget i Skellefteå socken av Västerbottens län, *dels ock* ett område, utgörande delar av kronoparkerna Kimheden i Malå socken och Släppen i Lycksele socken av sagda län. Bolaget har förklarat sig önska förvärva förstnämnda område, som är beläget invid Bolidens gruvfält, för utförande av vissa anläggningar och för eventuell brytning av icke inmutningsbara mineral samt sistnämnda område i syfte att därstädes verkställa anläggningar till det närbelägna Kristinebergs gruvfält, som bolaget avsåge att utbygga för kommersiell drift.

Sedan på domänstyrelsens föranstaltande uppskattning och värdering av områdena verkställt av vederbörande skogstaxator samt överenskommelse träffats mellan styrelsen och bolaget rörande villkoren för områdenas försäljning till bolaget, har domänstyrelsen, med överlämnande av samtliga ärendet tillhörande handlingar, däribland vid förrättningarna upprättade instrument och tre av skogstaxatorn J. Mård över områdena upprättade kartor, underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning. Av handlingarna i ärendet inhämtas i huvudsak följande.

Området av kronoparken Mångfallberget.

Arealen omfattar:

skogsmark		105.30 hektar
mossar och kärr	6.75 hektar	
väg	0.25 »	7.00 »
		<hr/> 112.30 hektar
vatten (del av Bastuträsket)		19.15 »
		<hr/> Summa 131.45 hektar.

Skogsmarkens ideala bonitet är 2.5 och medelboniteten enligt grunderna för 1938 års fastighetstaxering är 1.67. Omkring halva arealen av skogsmarken är beväxt med mogen och sluten barrblandskog med insprängda enstaka grupper av yngre skog. Skogen å återstående del av området har genomhuggits, därvid växtliga grupper av gran samt timmer- och fröträdsställningar av tämligen vacker tall kvarlämnats. Virkesförrådet har uppskattats till 6,263 kubikmeter huvudsakligen barrskog. Av virkesförrådet utgöres omkring 10 procent av björk, som förekommer insprängd bland barrskogen.

Avsättningsförhållandena äro goda. Området är visserligen beläget långt från flottled, men i närheten av landsvägen Jörn—Skellefteå. Skogsprodukterna i denna trakt transporteras huvudsakligen efter landsväg och timret avsättes vid i orten befintliga småsågar.

Värdet av mark och skog har uppskattats till 18,000 kronor.

Området av kronoparkerna Kimheden och Släppen.

Arealen omfattar:

åker och tomt m. m.	0.70 hektar
skogsmark	273.20 »
mossar och kärr	61.00 »
	<hr/> Summa 334.90 hektar
vatten (del av Hornträsket m. m.)	4.20 »
	<hr/> Summa 339.10 hektar.

Av ytvidden belöper å kronoparken Kimheden 177.70 hektar, varav 0.70 hektar åker m. m., 146.80 hektar skogsmark, 26 hektar mossar och kärr samt 4.20 hektar vatten, och å kronoparken Släppen 161.40 hektar, varav 126.40 hektar skogsmark samt 35 hektar mossar och kärr.

Det å kronoparken Kimheden belägna inägområdet m. m., omfattande en areal av 1 hektar, är för tiden till den 1 januari 1950 utarrenderat till J. A. Hultdin mot ett årligt arrende av 10 kronor. Området, varå finnes Hultdin tillhörig sommarstuga och uthusbyggnad, ligger i direkt anslutning till åkerjord och tomtplats tillhörande det i Lycksele socken belägna hemmanet Kristineberg, vilket Hultdin år 1937 försålt till bolaget.

För området av kronoparken Kimheden är skogsmarkens ideala bonitet 3.0 och medelboniteten enligt grunderna för 1938 års fastighetstaxering 2.06. Beträffande området av kronoparken Släppen äro motsvarande siffror respektive 2.5 och 1.67. Förstnämnda område är beväxt med omkring 70-årig skog, som uppkommit efter brand. Den vanligaste beståndstypen är här tallskog med inslag av björk. Skogen är genomgående frisk. Tallen är dock delvis grokvistig. Mer än hälften av området av kronoparken Släppen är beväxt med 70-årig skog, där björken i regel är förhärskande. Gran och tall, den senare huvudsakligen av vargtyp, förekomma dels insprängda bland björken, dels även i grupper. Övriga delen av området är huvudsakligen beväxt med ett luckigt och ojämnt gammalt granbestånd, som delvis genomhuggits omkring 1920. Virkesförrådet har uppskattats till 17,915 kubikmeter övervägande barrskog, varav å området av kronoparken Kimheden 11,237 kubikmeter och å området av kronoparken Släppen 6,678 kubikmeter.

Avsättningsförhållandena äro medelgoda. Timmer och massaved utdrives till Vormbäcken, som tillhör Ume älvs flodområde.

Värdet av mark och skog har uppskattats till 36,000 kronor, varav för området av kronoparken Kimheden 23,000 kronor och för området av kronoparken Släppen 13,000 kronor.

Arrendatorn Hultdin har hos jägmästaren i Malå revir gjort framställning om köp av det av honom arrenderade området. Ansökningen har sedermera av Hultdin återkallats.

Vederbörande *jägmästare* och *överjägmästare* ha icke haft något att erinra mot de områdena åsatta värdena.

Överlantmätaren har uttalat, att kronoparken Kimheden funnes upptagen i jordregistret med beteckningen Kimheden 1¹, att hinder ej syntes möta mot avstyckning av till försäljning ifrågasatt område av nämnda kronopark, att de på kronoparkerna Mångfallberget och Släppen belägna områdena ej kunde för närvarande avstyckas, enär dessa kronoparker ej funnes upptagna i jordregistret, samt att frågorna om sådant upptagande beräknades komma att bliva slutligt avgjorda inom ett halvår, varefter avstyckning kunde verkställas.

Domänstyrelsen har anfört följande.

Med hänsyn till de ändamål, vartill områdena vore avsedda att användas, borde bolaget medgivas rätt att inköpa desamma. Mot det pris, 18,000 kronor, som åsatts området av kronoparken Mångfallberget, hade styrelsen icke något att erinra. Beträffande området av kronoparkerna Kimheden och Släppen syntes, med hänsyn till beskaffenheten av den å området befintliga skogen, priset skäligen böra nedsättas från 36,000 kronor till 32,000 kronor. Enligt styrelsens mening borde köpeskillingen för områdena sålunda utgöra tillsammans 50,000 kronor. Bolaget hade förklarat sig godtaga sistsagda pris ävensom vissa villkor i övrigt, som av styrelsen föreslagits. Kostnaderna

för uppskattningen och värderingen hade betalats av bolaget. Ärendet torde ej kunna avgöras utan riksdagens medverkan.

Jag har icke något att erinra mot det av domänstyrelsen förordade förslaget om försäljning av ifrågavarande områden av kronoparkerna Mångfallberget, Kimheden och Släppen till Bolidens Gruvaktiebolag. Därest statsmakterna bifalla försäljningsförslaget, har bolaget att i vanlig ordning söka tillstånd att förvärva områdena ifråga.

*Departements-
chejen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att följande å tre av skogstaxatorn J. Mård upprättade kartor närmare angivna områden, nämligen av kronoparken Mångfallberget i Skellefteå socken av Västerbottens län omkring 131.45 hektar, av kronoparken Kimheden i Malå socken av nämnda län omkring 177.70 hektar och av kronoparken Släppen i Lycksele socken av samma län omkring 161.40 hektar, må försäljas till Bolidens Gruvaktiebolag för en sammanlagd köpeskillning av 50,000 kronor, att tillgodoföras domänfonden, samt under villkor i övrigt, att köpeskillningen erlägges kontant till domänstyrelsen, så snart köparen erhållit tillstånd att förvärva områdena, att områdena av köparen tillträdas vid köpeskillningens erläggande, då köpebrev utfärdas av domänstyrelsen, att områdena överlåtas i det skick, vari de vid tillträdet befinnas, att köparen övertager kronans rättigheter och skyldigheter enligt ett mellan kronan och Johan Alfred Hultdin den 17 och 29 oktober 1909 träffat avtal angående upplåtelse till Hultdin av ett område med en areal av omkring 1 hektar av kronoparken Kimheden, vilket avtal gäller till den 1 januari 1950, att i köpet ej ingå å förenämnda område av kronoparken Kimheden befintliga, enskilda tillhöriga byggnader och anläggningar, att i köpet ej ingå kronan tillkommande jordägareandel vare sig i de av köparen inmutade mineralfyndigheterna Mångfallberget nr 1 inom området av kronoparken Mångfallberget samt Släppen nr 1 och 2 inom området av kronoparken Släppen eller i mineralfyndigheter, som framdeles kunna komma att påträffas inom de till försäljning avsedda områdena, dock att bolaget fritages från ansvar för denna bestämmelses respekterande i vad gäller från bolaget eventuellt framdeles vidareförsålda områden, för så vitt i försäljningsavtalet ett motsvarande förbehåll intagits, att kronan förbehålles rätt att fritt begagna å områdena befintliga basvägar och andra vägar ävensom att för transport av skogsprodukter taga erforderliga vägar över områdena, att kronan förbehålles rätt att å området av kronoparken Kimheden anlägga basvägar m. m. för transport av virke från

sjön Hornträsket längs Vormbäcken till den övre gränsen av denna bäcks andra flottledsdistrikt, belägen vid bron å vägen Aspliden—Kristineberg, *att* kronan svarar för alla å områdena intill tillträdesdagen belöpande utskylder och besvär, *att* köparen bekostar avstyckning av områdena samt lagfart och övriga med köpet förenade utgifter, *att* köparen är skyldig tåla de jämkningar i områdenas gränser och eljest, som kunna komma *att* bestämmas vid berörda avstyckning, *samt att* vid nämnda avstyckning stamfastigheterna, i den mån så erfordras, medgivnas rätt till väg över de försålda områdena.

Statsrådets övriga ledamöter instämma i vad departementschefen hemställt i de under 1:o—12:o här ovan antecknade ärenden.

Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämnar bifall till vad departementschefen hemställt samt förordnar, *att* proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Hugo Nordlander.